

Sociologie

**Tilburg School of Social and
Behavioral Sciences
Tilburg University**

QANU, september 2012

Uitgave:

Quality Assurance Netherlands Universities (QANU)
Catharijnesingel 56
Postbus 8035
3503 RA Utrecht

Telefoon: 030 230 3100
Fax: 030 230 3129
E-mail: info@qanu.nl
Internet: www.qanu.nl

© 2012 QANU / Q310

Tekst en cijfermateriaal uit deze uitgave mogen, na toestemming van QANU en voorzien van bronvermelding, door middel van druk, fotokopie, of op welke andere wijze dan ook, worden overgenomen.

Inhoud

Rapport over de bacheloropleiding Sociologie en de masteropleiding Sociology van Tilburg University 5

Administratieve gegevens van de opleidingen	5
Administratieve gegevens van de instelling.....	5
Kwantitatieve gegevens over de opleidingen	5
Samenstelling van de commissie.....	6
Werkwijze van de commissie.....	6
Samenvattend oordeel	9
Behandeling van de standaarden uit het Beoordelingskader voor de beperkte opleidingsbeoordeling.....	13

Bijlagen..... 33

Bijlage 1: Curricula vitae van de leden van de visitatiecommissie.....	35
Bijlage 2: Bezoekprogramma.....	39
Bijlage 3: Domeinspecifiek referentiekader.....	41
Bijlage 4: Eindkwalificaties.....	45
Bijlage 5: Curricula	49
Bijlage 6: Kwantitatieve gegevens over de opleidingen	51
Bijlage 7: Bestudeerde bijlagen en documenten.....	53
Bijlage 8. Onafhankelijkheidsverklaringen.....	55

Dit rapport is vastgesteld op 12 september 2012.

Rapport over de bacheloropleiding Sociologie en de masteropleiding Sociology van Tilburg University

Dit rapport volgt het Beoordelingskader voor de beperkte opleidingsbeoordeling van de NVAO.

Administratieve gegevens van de opleidingen

Bacheloropleiding Sociologie

Naam van de opleiding: Sociologie
Registratienummer CROHO: 56601
Niveau van de opleiding: bachelor
Oriëntatie van de opleiding: wo
Aantal studiepunten: 180 EC
Afstudeerrichtingen: n.v.t.
Locatie(s): Tilburg
Variant(en): voltijd
Vervaldatum accreditatie: 31 december 2013

Masteropleiding Sociology

Naam van de opleiding: Sociology
Registratienummer CROHO: 66599
Niveau van de opleiding: master
Oriëntatie van de opleiding: wo
Aantal studiepunten: 60 EC
Afstudeerrichtingen: n.v.t.
Locatie(s): Tilburg
Variant(en): voltijd
Vervaldatum accreditatie: 31 december 2013

Het bezoek van de visitatiecommissie Sociologie aan de Tilburg School of Social and Behavioral Sciences vond plaats op 10 mei 2012.

Administratieve gegevens van de instelling

Naam van de instelling: Tilburg University
Status van de instelling: Bekostigd
Resultaat instellingstoets: Nog niet bekend

Kwantitatieve gegevens over de opleidingen

De vereiste kwantitatieve gegevens over de opleiding zijn opgenomen in Bijlage 6.

Samenstelling van de commissie

De beoordeling van de bacheloropleiding Sociologie en masteropleiding Sociology van Tilburg University valt binnen de clusterbeoordeling Sociologie, waarvoor in 2012 in totaal veertien opleidingen worden beoordeeld. De commissie voor de clusterbeoordeling Sociologie is samengesteld uit totaal elf commissieleden:

- Prof. dr. J.L. Peschar (voorzitter), emeritus hoogleraar Onderwijssociologie;
- A.A.M. Boomgaars, student bacheloropleiding Sociologie en Premaster Recht aan de Universiteit van Amsterdam;
- Prof. dr. T. Gautschi, hoogleraar Sociologie aan de Universiteit Mannheim;
- Prof. dr. I. Glorieux, gewoon hoogleraar Sociologie en voorzitter van de vakgroep Sociologie van de Vrije Universiteit Brussel;
- Prof. dr. J. de Haan, hoofd onderzoeksgroep Tijd, media en cultuur SCP en bijzonder hoogleraar ICT, Cultuur en Kennissamenleving aan de Erasmus Universiteit Rotterdam;
- M.L.C. Haerden, student bacheloropleiding Sociologie en Honoursacademy aan de Radboud Universiteit Nijmegen;
- Prof. dr. D. Jacobs, hoofddocent Sociologie aan de Université Libre de Bruxelles;
- Dr. W. Jansen, emeritus universitair docent Sociologie, Universiteit Utrecht;
- Prof. dr. M. de Jong, hoogleraar Sociologie aan de Roosevelt Academy;
- Prof. dr. N. Wilterdink, emeritus hoogleraar Sociologie, Universiteit van Amsterdam;
- Dr. J.W. Winkels, directeur ITS en voormalig vice-voorzitter van het College van Bestuur van de Radboud Universiteit Nijmegen.

De Curricula Vitae van de leden van de commissie zijn opgenomen in Bijlage 1.

Voor ieder bezoek werd op basis van eventuele belangenconflicten, expertise en beschikbaarheid een (sub)commissie samengesteld, bestaande uit vijf commissieleden. Om de consistentie binnen het cluster te waarborgen heeft de voorzitter van de commissie, prof. dr. J.L. Peschar, alle bezoeken bijgewoond.

Coördinator van de clustervisitatie Sociologie was mw. N.M. Verseput MSc, medewerker van QANU. Zij is tevens de projectleider tijdens het bezoek aan de Rijksuniversiteit Groningen en aan de VU Amsterdam. Tijdens de overige bezoeken aan de Universiteit van Amsterdam, de Tilburg University, Radboud Universiteit Nijmegen, Universiteit Utrecht en de Erasmus Universiteit Rotterdam was drs. T Busing als projectleider aanwezig. Ook de projectleiders speelden een belangrijke rol in het bewaken van de consistentie. De coördinator was aanwezig bij de eindvergadering van de bezoeken, enerzijds om de bevindingen van de voorgaande bezoeken in te brengen, en anderzijds om de commissie te attenderen op haar wijze van oordelen. Er heeft regelmatig overleg plaatsgevonden tussen de projectleiders om de beoordelingen op elkaar af te stemmen. De betrokken projectleiders hebben alle rapporten gelezen.

Werkwijze van de commissie

Voorbereiding

Op 8 maart 2012 hield de commissie haar formele startvergadering. Tijdens de startvergadering werd de commissie geïnstrueerd, werd de taakstelling en werkwijze van de

commissie besproken en werd het Domeinspecifieke Referentiekader Sociologie besproken. Dit Domeinspecifieke Referentiekader is opgenomen in Bijlage 3 van dit rapport.

Bij ontvangst van de zelfstudies van een universiteit werden deze door de projectleider gecontroleerd op kwaliteit en compleetheid van informatie. Nadat de zelfstudies in orde waren bevonden, zijn deze doorgestuurd aan de commissieleden die deelnamen aan het betreffende bezoek. De commissieleden lazen de zelfstudies en formuleerden vragen die aan de projectleider werden toegestuurd. De projectleider compileerde de vragen tot een samengesteld document. Eventuele additionele vragen van de commissieleden werden aan de opleidingen toegestuurd met het verzoek om een reactie. Naast de zelfstudies lazen de commissieleden gezamenlijk minimaal vijftien scripties per opleiding.

Visitatiebezoeken

Een overzicht van het bezoekprogramma is opgenomen als Bijlage 2 bij dit rapport. Tijdens de voorbereidende vergadering van ieder bezoek werd de visitatie concreet voorbereid. Tijdens het bezoek zelf is gesproken met een (representatieve) vertegenwoordiging van het faculteitsbestuur, het opleidingsbestuur, studenten, docenten, alumni, de opleidingscommissie en de examencommissie. Daarnaast werd per opleiding gesproken met student- en docentvertegenwoordigers van de beoordeelde opleidingen.

Op verzoek van de commissie heeft de opleiding gesprekspartners geselecteerd binnen de door de commissie aangegeven kaders. De commissie heeft met studenten uit alle studiejaren gesproken en met docenten en begeleiders van beide opleidingen. Voorafgaand aan het bezoek heeft de commissie een overzicht ontvangen van de gesprekspartners en ingestemd met de door de opleiding gemaakte selectie.

Tijdens ieder bezoek bestudeerde de commissie het ter inzage gevraagde materiaal en gaf zij gelegenheid tot een spreekuur ten behoeve van studenten en docenten die zich voorafgaand aan het bezoek hadden aangemeld.

De commissie heeft een deel van het bezoek gebruikt voor de voorbereiding op de mondelinge rapportage en een discussie over de beoordeling van de opleidingen. Aan het einde van elk bezoek heeft de voorzitter in een mondelinge rapportage de eerste bevindingen van de commissie gepresenteerd. Daarbij ging het steeds om een aantal algemene waarnemingen en een aantal eerste indrukken per opleiding.

Beslisregels

De visitatie is uitgevoerd conform de beoordelingskaders accreditatiestelsel hoger onderwijs van de NVAO (versie van november 2011). In dit accreditatiestelsel is zowel voor de beoordeling op standaardniveau als voor de algemene conclusie over de opleiding als geheel een vierpuntsschaal voorgeschreven (onvoldoende, voldoende, goed, excellent).

De commissie heeft de beoordelingsschalen van de NVAO gevolgd. Deze zijn:

- de beoordeling ‘onvoldoende’ wijst erop dat een standaard, of de opleiding, niet aan de gangbare basiskwaliteit voldoet en op meerdere vlakken ernstige tekortkomingen vertoont;
- de beoordeling ‘voldoende’ houdt in dat de standaard, of de opleiding, voldoet aan de gangbare basiskwaliteit en over de volle breedte een acceptabel niveau vertoont;
- de beoordeling ‘goed’ houdt in dat de standaard, of de opleiding, systematisch en over de volle breedte uitstijgt boven de gangbare basiskwaliteit;

- de beoordeling ‘excellent’ houdt in dat de standaard, of de opleiding, systematisch en over de volle breedte uitstijgt boven de gangbare basiskwaliteit en als een (inter)nationaal voorbeeld geldt.

Uitgangspunt van de beoordeling is ‘voldoende’, waarbij de standaard, of de opleiding, voldoet aan de gestelde criteria. In de ogen van de commissie kan zij het oordeel ‘voldoende’ toekennen, ook wanneer zij kritische opmerkingen heeft gemaakt. Het is dan wel noodzakelijk dat tegenover de kritische opmerkingen positieve observaties staan.

Rapportages

De projectleider heeft op basis van de bevindingen van de commissie, per instelling, een conceptrapport opgesteld. Het conceptrapport is voorgelegd aan de commissieleden die bij het bezoek aanwezig waren. Na vaststelling van het conceptrapport is dit aan de betrokken faculteit voorgelegd ter toetsing van feitelijke onjuistheden. Het commentaar van de opleidingen is met de voorzitter en, indien nodig, met de overige commissieleden besproken. Vervolgens is het rapport definitief vastgesteld.

Bijzonderheden van het bezoek aan Tilburg University

Het bezoek aan de Tilburg University vond plaats op 10 mei 2012 in Tilburg. Het programma van het bezoek is te vinden in Bijlage 2 van dit rapport. Van het spreekuur is geen gebruik gemaakt.

De commissie die de bacheloropleiding Sociologie en masteropleiding Sociology van Tilburg University beoordeelde bestond uit:

- Prof. dr. J.L. Peschar (voorzitter), emeritus hoogleraar Onderwijs sociologie;
- Prof. dr. T. Gautschi, hoogleraar Sociologie aan de Universiteit Mannheim;
- M.L.C. Haerden, student bacheloropleiding Sociologie en Honoursacademy aan de Radboud Universiteit Nijmegen;
- Prof. dr. N. Wilterdink, emeritus hoogleraar Sociologie, Universiteit van Amsterdam;
- Dr. J.W. Winkels, directeur ITS en voormalig vice-voorzitter van het College van Bestuur van de Radboud Universiteit Nijmegen.

De commissie werd ondersteund door mw. drs. T. Buising.

Het College van Bestuur van Tilburg University en de Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie (NVAO) hebben ingestemd met de samenstelling van de commissie voor de beoordeling van de twee genoemde opleidingen.

Voor de beoordeling van het gerealiseerde eindniveau van de opleiding heeft de commissie voorafgaand en tijdens de visitatie meerdere producten beoordeeld. Om het gerealiseerde eindniveau van opleidingen te bepalen hebben de coördinator en voorzitter van de visitatiecommissie 15 bachelorscripties en 15 masterscripties geselecteerd. De scripties werden aselect gekozen uit een lijst van afgestudeerden van de laatste twee voltooide studie jaren. Hierbij is rekening gehouden met een spreiding in cijfers en varianten (zie Bijlage 7).

Samenvattend oordeel over de kwaliteit van de bacheloropleiding Sociologie en masteropleiding Sociology

Dit rapport geeft de bevindingen en overwegingen weer van de commissie Sociologie over de bacheloropleiding Sociologie en masteropleiding Sociology aan Tilburg University. De commissie baseert haar oordeel op informatie uit de zelfstudie, aanvullende informatie naar aanleiding van vooraf geformuleerde vragen van de commissie, informatie uit de gesprekken tijdens het bezoek, de geselecteerde scripties, en de documenten die tijdens het bezoek ter inzage beschikbaar waren. De commissie heeft voor beide opleidingen zowel positieve aspecten opgemerkt als verbeterpunten gesignaleerd. Na deze tegen elkaar te hebben afgewogen, concludeert de commissie dat beide opleidingen voldoen aan de eisen voor basiskwaliteit die een voorwaarde zijn voor heraccreditatie.

Standaard 1: Beoogde eindkwalificaties

De commissie beoordeelt Standaard 1 voor beide opleidingen als **voldoende**.

De commissie heeft de opleidingen Sociologie aan Tilburg University afgezet tegen het landelijk Domeinspecifiek Referentiekader Sociologie. Zij concludeert dat het kader een adequaat beeld schetst van het sociologisch domein en de algemene kennis en vaardigheden waarover afgestudeerden dienen te beschikken. De commissie heeft er begrip voor dat het kader vrij breed is opgezet, binnen de sociologie bestaan immers verschillende interpretaties en accenten per instelling. Hoewel het kader weinig richting geeft, zorgt de brede opzet ervoor dat instellingen met verschillende perspectieven op en interpretaties van de sociologie, aansluiten op deze beschrijving van het sociologisch domein.

De commissie kan zich vinden in het profiel van de Tilburgse opleidingen waarin een empirisch-analytische focus en nadruk op maatschappelijke toepassing centraal staan. De bacheloropleiding richt zich daarbij op de drie hoofdvragen van de sociologie. In de masteropleiding staat het vraagstuk van sociale cohesie centraal. De commissie waardeert de wetenschappelijke oriëntatie van beide opleidingen en is van mening dat de (extended) masteropleiding ook een goede beroepsoriëntatie heeft. De beroepsoriëntatie van de bacheloropleiding kan versterkt worden naar de mening van de commissie. De commissie vindt de doelstellingen van de opleidingen ten aanzien van de theses te ambitieus en adviseert deze te formuleren op een niveau dat past bij een bachelor- en masteropleiding.

De eindkwalificaties van beide opleidingen sluiten volgens de commissie aan op deze oriëntatie, het Domeinspecifiek Referentiekader en het eigen profiel. Daarnaast geven de eindkwalificaties helder weer welke verschillen in verwachtingen er bestaan tussen studenten op bachelor- en masterniveau. Daarmee voldoen de opleidingen aan de eisen die vanuit het beroepenveld en het vakgebied worden gesteld aan een afgestudeerde Sociologie op wetenschappelijk niveau.

Standaard 2: Onderwijsleeromgeving

De commissie beoordeelt Standaard 2 voor beide opleidingen als **voldoende**.

De commissie concludeert dat de programma's, het personeel en de opleidings specifieke voorzieningen het voor instromende studenten mogelijk maken om de eindkwalificaties van beide programma's te realiseren. De commissie waardeert de nadrukkelijke aandacht in beide programma's voor wetenschappelijke vorming. De commissie merkt daarbij op dat in het bachelorprogramma de aandacht voor de beroepspraktijk te beperkt is. Ze adviseert de opleiding hier meer aandacht aan te besteden. Door de invoering van het extended

masterprogramma worden masterstudenten die hiervoor kiezen extra goed voorbereid op de beroepspraktijk. De commissie raadt aan meer aandacht te hebben voor het stimuleren van studenten om ervaring in het buitenland op te doen. Deze ervaring kan een grote bijdrage leveren aan de ontwikkeling van studenten.

Het bachelorprogramma is doordacht opgebouwd waarbij onderscheid wordt gemaakt in sociologische basisvakken, toepassingsvakken, vaardigheden vakken en steunvakken. Het is volgens de commissie duidelijk zichtbaar dat de eindkwalificaties terugkomen in de vakken en er sprake is van een cumulatieve opbouw, doordat de opleiding een helder onderscheid maakt tussen deze typen vakken. De kennis en vaardigheden die studenten opdoen worden in het eerste en tweede jaar toegepast in een 'leeronderzoek'. De opleiding hanteert daarbij een didactisch concept van actief en intensief leren, waarbij gewerkt wordt met activerende werkvormen in kleine werkgroepen. De commissie vindt het positief dat deze activerende werkvormen ook in het eerste jaar zullen worden toegepast.

Het masterprogramma kent een logische opbouw. De commissie adviseert om in de masteropleiding met name verdiepende onderdelen aan te bieden, die tevens kunnen worden toegepast in de scripties.

De programma's zijn studeerbaar en de rendementen zijn hoger dan gemiddeld. De commissie verwacht dat de intensivering van het bacheloronderwijs en aanscherpen van de deadlines in de master's thesis een bijdrage zullen leveren aan het verder verhogen van het rendement.

De commissie concludeert dat er sprake is van een adequate staf bestaande uit voldoende en gemotiveerde docenten. Daarnaast is vanuit de faculteit oog voor het professionaliseren van docenten en worden docenten en studenten actief betrokken bij de kwaliteit van het onderwijs.

Standaard 3: Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties

De commissie beoordeelt Standaard 3 voor beide opleidingen als **voldoende**.

De commissie concludeert dat de opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing en kan aantonen dat de beoogde eindkwalificaties worden gerealiseerd. Er is recentelijk universiteitsbreed toetsbeleid ontwikkeld, dat binnen de opleidingen zal worden geïmplementeerd. De commissie is van mening dat de facultaire examencommissie op teveel afstand staat van de sociologie opleidingen en dat er daardoor geen controle bestaat over de kwaliteit van toetsen. Het geheel aan toetsen is volgens de commissie voldoende gevarieerd en sluit aan op de inhoud van de opleiding en het niveau van de studenten. De toetsen passen bij de intensieve werkvormen die gebruikt worden. Nagenoeg ieder vak wordt met twee verschillende toetsvormen afgesloten. Bij het beoordelen van scripties wordt een tweede beoordelaar ingezet en wordt nog geen gebruik gemaakt van standaard beoordelingsformulieren. De commissie raadt de opleiding aan beoordelingsformulieren in te voeren. Daarmee wordt studenten duidelijk hoe de beoordeling heeft plaatsgevonden en kan ook onder docenten uniformiteit in beoordeling gewaarborgd worden.

Om het eindniveau van de masterstudenten te behalen heeft de commissie scripties ingezien van de masteropleiding. Op basis van deze scripties, de informatie die zij heeft ingezien tijdens de visitatie en de informatie die zij heeft ontvangen over de uitstroom van de masteropleiding stelt zij vast dat studenten de beoogde eindkwalificaties realiseren.

De commissie is na het bestuderen van extra scripties van mening dat de bachelorstudenten de beoogde eindkwalificaties bereiken. De commissie vindt het positief dat de opleiding recentelijk het proces rondom de bachelorscriptie veranderd heeft. Zij verwacht dat de strakkere deadlines en de intensieve individuele begeleiding en begeleiding in werkgroepen ervoor zullen zorgen dat het bachelorniveau van de scripties gewaarborgd wordt.

Bacheloropleiding Sociologie

De commissie beoordeelt de standaarden uit het Beoordelingskader voor de beperkte opleidingsbeoordeling als volgt:

Standaard 1: Beoogde eindkwalificaties	voldoende
Standaard 2: Onderwijsleeromgeving	voldoende
Standaard 3: Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties	voldoende
Algemeen eindoordeel	voldoende

Masteropleiding Sociology

De commissie beoordeelt de standaarden uit het Beoordelingskader voor de beperkte opleidingsbeoordeling als volgt:

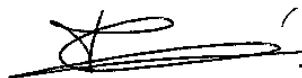
Standaard 1: Beoogde eindkwalificaties	voldoende
Standaard 2: Onderwijsleeromgeving	voldoende
Standaard 3: Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties	voldoende
Algemeen eindoordeel	voldoende

De voorzitter en de secretaris van de commissie verklaren hierbij dat alle leden van de commissie kennis hebben genomen van dit rapport en instemmen met de hierin vastgestelde oordelen. Zij verklaren ook dat de beoordeling in onafhankelijkheid heeft plaatsgevonden.

Datum: 12 september 2012

Prof. dr. J.L. Peschar

Drs. T. Buising

Behandeling van de standaarden uit het Beoordelingskader voor de beperkte opleidingsbeoordeling

Standaard 1: Beoogde eindkwalificaties

De beoogde eindkwalificaties van de opleiding zijn wat betreft inhoud, niveau en oriëntatie geconcretiseerd en voldoen aan internationale eisen.

Toelichting:

De beoogde eindkwalificaties passen wat betreft niveau en oriëntatie (bachelor of master; hbo of wo) binnen het Nederlandse kwalificatieraamwerk. Ze sluiten bovendien aan bij de actuele eisen die in internationaal perspectief vanuit het beroepenveld en het vakgebied worden gesteld aan de inhoud van de opleiding.

1.1. Bevindingen

In deze standaard wordt allereerst inzicht gegeven in de bevindingen van de commissie ten aanzien van het landelijk vastgestelde Domeinspecifiek Referentiekader (1.1.1.). Vervolgens wordt ingegaan op het profiel en de oriëntatie (1.1.2.) en de eindkwalificaties en het niveau waarop deze geformuleerd zijn (1.1.3.) van de opleidingen Sociologie aan Tilburg University.

1.1.1. Domeinspecifiek Referentiekader

De instellingen die deelnemen aan de clustervisitatie Sociologie hebben gezamenlijk een Domeinspecifiek Referentiekader (hierna: het kader) opgesteld (zie Bijlage 3). De commissie heeft vastgesteld dat het landelijke kader een breed maar adequaat beeld schetst van het domein. Daarnaast wordt in het kader uiteengezet over welke kennis en vaardigheden sociologen op bachelor- en masterniveau over het algemeen moeten beschikken.

De commissie heeft begrip voor het feit dat het kader breed is opgezet, aangezien de Nederlandse instellingen die opleidingen Sociologie aanbieden het sociologische domein op verschillende wijze interpreteren en invullen. De brede invulling van het landelijke kader waarborgt dat de beschrijving van het sociologische domein en de vertaling daarvan in eindkwalificaties op elk van de instellingen van toepassing is. De keerzijde hiervan is dat het landelijke kader weinig richting geeft. Zo wordt er verwezen naar theorieën, methoden en technieken, maar wordt niet nader uitgewerkt wat hieronder wordt verstaan.

1.1.2. Profiel en oriëntatie

In de zelfstudie wordt ter aanvulling op de beschrijving van het algemene domein, het profiel van de Tilburgse opleidingen Sociologie beschreven. De Tilburgse opleidingen hebben een empirisch-analytische focus, met als leidraad het Probleem-Theorie-Onderzoek (PTO) model. In beide opleidingen staat daarbij de maatschappelijke toepassing centraal.

Bacheloropleiding

De bacheloropleiding heeft als algemeen doel studenten inhoudelijk te scholen in de sociologie en hen academisch te vormen. De bacheloropleiding kenmerkt zich als een algemene brede basisopleiding met een empirisch-analytisch karakter en nadruk op maatschappelijke toepassing. Tijdens de opleiding houden studenten zich bezig met wat gedefinieerd wordt als de drie hoofdvragen van de sociologie (ongelijkheid, cohesie en rationalisering) en met verschillende deelvragen die daaronder vallen. De zelfstudie vermeldt dat het onderwijs niet gebaseerd is op een dominant theoretisch paradigma maar dat er diverse sociologische en sociaal wetenschappelijke theorieën gebruikt worden. De opleiding is van mening dat een brede introductie niet alleen bijdraagt aan het ontwikkelen van een algemeen academisch en intellectueel vermogen, maar ook aan de deskundigheid om de plaats van de sociologie en de eigenheid daarvan te bepalen. Studenten komen in aanraking met een

diversiteit van methoden en technieken, waarbij volgens de zelfstudie de nadruk ligt op kwantitatieve methoden. De opleiding benadrukt de kenmerken en waarde van wetenschappelijk onderzoek en heeft een empirisch-analytische focus met als leidraad het Probleem-Theorie-Onderzoek (PTO) model. De maatschappelijke toepassing wordt ook beschouwd als een belangrijk onderdeel van de opleiding, zoals naar voren komt in het behandelen van sociologische problemen die ontleend zijn aan maatschappelijke kwesties. Tevens wordt benadrukt dat theorie en onderzoeksresultaten een bijdrage kunnen leveren aan de oplossing van sociale problemen.

De zelfstudie vermeldt dat de bacheloropleiding opleidt tot een elementair academisch niveau. Na afronding van de opleiding voldoen studenten aan de voorwaarden om tot een masteropleiding op het gebied van sociologie of een aanpalend domein toegelaten te worden.

Masteropleiding

De masteropleiding heeft, volgens de zelfstudie, als doel een hoogwaardig vervolg te bieden op de bacheloropleiding. De masteropleiding biedt ten opzichte van de bacheloropleiding verdieping, specialisatie en voorbereiding op het toekomstige werkveld. Masterstudenten worden opgeleid tot sociologen die maatschappelijke vraagstukken kunnen vertalen in sociologische beschrijvings- en verklaringsproblemen, die verklaringsproblemen kunnen beantwoorden met theorieën en die zelfstandig sociaalwetenschappelijke methoden kunnen gebruiken om beschrijvings- en verklaringsproblemen te onderzoeken.

In de zelfstudie wordt aangegeven dat vanwege de duur van de opleiding inperking van het vakgebied noodzakelijk is. De opleiding legt de nadruk op sociale cohesievraagstukken. Dit thema krijgt, volgens de zelfstudie, maatschappelijk gezien veel aandacht en kent veel belangstelling van studenten. Net als de bacheloropleiding kent de masteropleiding een empirisch-analytische focus en is de opleiding gericht op maatschappelijke toepassing. Om de maatschappelijke toepassing te versterken kunnen studenten met ingang van studiejaar 2011-2012 de track Extended Master volgen. Deze opleiding duurt anderhalf jaar en omvat een stage van twee semesters, waarbij studenten parttime stage lopen en aan de masterscriptie werken.

De commissie kan zich vinden in de profilering en heeft waardering voor de wijze waarop het sociologische domein wordt benaderd door de opleidingen. Door in de bacheloropleiding drie hoofdvragen van de sociologie centraal te stellen, wordt een breed veld van de sociologie behandeld. In de masteropleiding vindt specialisatie plaats op het thema sociale cohesie. Ook kan de commissie zich vinden in de wetenschappelijk georiënteerde doelstelling van beide opleidingen. De commissie stelt vast dat deze oriëntatie op heldere wijze is uitgewerkt in de zelfstudie en de programma's. De masteropleiding kent daarnaast ook een expliciete beroepsoriëntatie, in de vorm van de extended masteropleiding. De commissie heeft waardering voor deze variant waarin studenten directe praktijkervaring kunnen opdoen, zonder dat de kwaliteit van het onderwijs daardoor te kort gedaan wordt.

De empirisch-analytische focus van de programma's is bevestigd en gewaardeerd door de studenten en alumni met wie de commissie gesproken heeft. Studenten zijn positief over het extended masterprogramma waarbij zij een gedurende twee semesters stage lopen in de praktijk. De focus op sociale cohesie is recentelijk aangebracht in de masteropleiding, waardoor deze nog niet herkend wordt door de alumni waar de commissie mee gesproken heeft.

1.1.3. Eindkwalificaties en niveau

De eindkwalificaties van de bacheloropleiding Sociologie en masteropleiding Sociology zijn opgenomen in Bijlage 4. De commissie is nagegaan of de eindkwalificaties aansluiten op het profiel en de oriëntatie geschetst door de opleidingen en op het Domeinspecifiek Referentiekader. Zij stelt vast dat de eindkwalificaties van de bachelor- en masteropleiding adequaat zijn geformuleerd en voldoen aan de eisen die aan een afgestudeerde socioloog op wetenschappelijk niveau gesteld mogen worden. Daarbij is duidelijk het onderscheid vast te stellen tussen de eindkwalificaties op bachelorniveau en de eindkwalificaties op masterniveau. Daarnaast heeft de commissie vastgesteld dat de eindkwalificaties worden bijgesteld als ontwikkelingen binnen het curriculum hiertoe aanleiding geven.

De commissie merkt op dat de opleidingen ambitieuze doelstellingen hebben geformuleerd ten aanzien van de bachelor- en masterthesis. Bij de bachelorthesis wordt verwacht dat studenten een bijdrage leveren aan de Nederlands sociologische onderzoeksliteratuur, bij de masterthesis een bijdrage aan de internationale sociologische onderzoeksliteratuur. De commissie is van mening dat deze doelstellingen te hoog gegrepen zijn en niet passen bij het karakter van een bachelor- en masteropleiding (zie ook 3.1.2).

1.2. Overwegingen

De commissie heeft de opleidingen Sociologie aan Tilburg University afgezet tegen het landelijk Domeinspecifiek Referentiekader Sociologie. Zij concludeert dat het landelijke kader een adequaat beeld schetst van het sociologisch domein en de algemene kennis en vaardigheden waarover afgestudeerden dienen te beschikken. De commissie heeft er begrip voor dat het landelijke kader vrij breed is opgezet, binnen de sociologie bestaan immers verschillende interpretaties en accenten per instelling. Hoewel het landelijke kader weinig richting geeft, zorgt de brede opzet ervoor dat instellingen met verschillende perspectieven op en interpretaties van de sociologie, aansluiten op deze beschrijving van het sociologisch domein.

De commissie kan zich vinden in het profiel van de Tilburgse opleidingen waarin een empirisch-analytische focus en nadruk op maatschappelijke toepassing centraal staan. De bacheloropleiding richt zich daarbij op de drie hoofdvragen van de sociologie. In de masteropleiding staat het vraagstuk van sociale cohesie centraal. De commissie waardeert de wetenschappelijke oriëntatie van beide opleidingen en is van mening dat de (extended) masteropleiding ook een goede beroepsoriëntatie heeft. De beroepsoriëntatie van de bacheloropleiding kan versterkt worden naar de mening van de commissie. De commissie vindt de doelstellingen van de opleidingen ten aanzien van de theses te ambitieus en adviseert deze te formuleren op een niveau dat past bij een bachelor- en masteropleiding.

De eindkwalificaties van beide opleidingen sluiten volgens de commissie aan op deze oriëntatie, het Domeinspecifiek Referentiekader en het eigen profiel. Daarnaast geven de eindkwalificaties helder weer welke verschillen in verwachtingen er bestaan tussen studenten op bachelor- en masterniveau. Daarmee voldoen de opleidingen aan de eisen die vanuit het beroepenveld en het vakgebied worden gesteld aan een afgestudeerde Sociologie op wetenschappelijk niveau.

1.3. Conclusie

Bacheloropleiding Sociologie: de commissie beoordeelt Standaard 1 als **voldoende**.

Masteropleiding Sociology: de commissie beoordeelt Standaard 1 als **voldoende**.

Standaard 2: Onderwijsleeromgeving

Het programma, het personeel en de opleidingsspecifieke voorzieningen maken het voor de instromende studenten mogelijk de beoogde eindkwalificaties te realiseren.

Toelichting:

De inhoud en vormgeving van het programma stelt de toegelaten studenten in staat de beoogde eindkwalificaties te bereiken. De kwaliteit van het personeel en van de opleidingsspecifieke voorzieningen is daarbij essentieel. Programma, personeel en voorzieningen vormen een voor studenten samenhangende onderwijsleeromgeving.

2.1. Bevindingen

In deze standaard wordt allereerst inzicht gegeven in de opbouw van en samenhang binnen de curricula (2.1.1.). Vervolgens wordt ingegaan op de mate waarin de eindkwalificaties en de oriëntatie van de opleidingen zijn vertaald binnen de curricula (2.1.2.), de wetenschappelijke vorming (2.1.3.), de aandacht voor de beroepspraktijk (2.1.4.) en op het didactische concept, voorzieningen en ondersteuning (2.1.5.). Tot slot staan de volgende onderwerpen centraal: instroom, studielast en rendementen (2.1.6.), onderwijsgevend personeel (2.1.7.) en opleidingsspecifieke interne kwaliteitszorg, waarbij tevens wordt beschreven welke verbetermaatregelen zijn doorgevoerd naar aanleiding van de vorige visitatie (2.1.8.).

2.1.1. Curricula

De commissie heeft het curriculum van de bachelor- en masteropleiding bestudeerd waarbij zij is nagegaan of er sprake is van samenhang en een logische opbouw. Zij concludeert dat beide programma's een logische opbouw hebben en dat de samenhang van beide programma's voldoende geëxpliciteerd is.

Bacheloropleiding

Het eerste jaar heeft een oriënterend karakter. Het programma bestaat uit een inleiding in de belangrijkste vakken van de opleiding. Studenten volgen de basisvakken *Hoofdvragen van de sociologie*, *Sociologie voor maatschappijwetenschappen* en *Sociale vraagstukken*. Ook volgen de studenten methodenvakken, vakken op het gebied van academische vaardigheden en steunvakken. In de steunvakken worden de studenten bekend gemaakt met andere relevante disciplines. De vakken *Economie voor MAW* en *Sociaal-culturele geschiedenis* zijn voorbeelden van steunvakken. In het tweede jaar staat verdieping centraal. Studenten volgen het basisvak *Contemporary sociological theories*. Verder vindt verdieping plaats in verschillende sociologische thema's in vakken als *Onderwijs, arbeid en beleid* en *Primaire relaties*. In het tweede jaar vindt ook een leeronderzoek plaats, in de vakken *Thema: cultuur, gezondheid en sport* en *Theorie en Onderzoek: cultuur, gezondheid en sport*. Daarnaast volgen de studenten onder andere methodologie vakken en het vak *Wetenschapsfilosofie*. In het eerste semester van het tweede jaar kiezen de studenten een minor. Ze volgen in het tweede en derde jaar in totaal drie minorvakken. Met de keuze van een minor kunnen studenten ook toelating krijgen tot andere masteropleidingen dan Sociology. Ook het derde jaar staat in het teken van verdieping. In dit jaar worden nieuwe thema's aangeboden en wordt bestaande kennis uitgebreid. Studenten volgen onder andere de vakken *Religion and identity*, *Minderbeden en beleid* en *Theme: values and norms*. Daarnaast volgen de studenten een methodologievak en een vrij keuzevak. Studenten kunnen er voor kiezen om het vrije keuzevak in te vullen met een stage. Het derde jaar wordt afgerond met de bachelorthesis.

In het eerste jaar volgen de studenten verschillende vakken met studenten van de opleidingen Organisatiewetenschappen en Personeelwetenschappen. Studenten volgen de

methodenvakken met studenten van alle MAW opleidingen. Daarnaast worden twee andere vakken deels samen met studenten van andere opleidingen gevolgd.

De studenten met wie de commissie gesproken heeft, zijn over het algemeen tevreden over de opbouw van het programma. Zij hebben het inleidende karakter van het eerste jaar bevestigd en aangegeven dat in het tweede en derde jaar de sociologische verdieping plaatsvindt. Wel vinden ze ook dat in het programma meer aandacht besteed zou mogen worden aan beleid. Dit laatste wordt gedeeld door de alumni waar de commissie mee gesproken heeft.

De commissie heeft gezien dat in het bachelorprogramma onderscheid gemaakt wordt in verschillende typen vakken: sociologische basisvakken, toepassingsvakken, vaardigheden vakken en steunvakken. Deze indeling vormt een goede basis voor de opzet van het bachelorprogramma. Het programma kent een cumulatieve opbouw, en de commissie kan zich vinden in de gekozen structuur en opbouw van het programma.

Masteropleiding

De masteropleiding wordt in het Engels aangeboden. De opleiding kent een reguliere variant van één jaar en een extended variant van anderhalf jaar. De inhoud en vakken van beide varianten zijn gelijk. In de extended masteropleiding lopen de studenten twee semesters stage, waardoor de opleiding een half jaar langer duurt.

In het eerste semester van de opleiding volgen de studenten 5 vakken van 6 EC. In deze vakken wordt op verschillende manieren ingegaan op het vraagstuk van sociale cohesie. Het vak *Social capital* behandelt de wijze en de mate waarin individuen in verschillende sociale settings met elkaar verbonden zijn, het vak *Solidarity and social policy* besteedt meer specifiek aandacht aan geïnstitutionaliseerde vormen van betrokkenheid en sociaal beleid. Daarnaast volgen studenten de vakken *Sociology of crime*, *Recent advances in sociology*, *Sociological research lab* en *Master's seminar sociology*. De opleiding kent geen keuzevakken.

De commissie geeft er in het algemeen de voorkeur aan om in een masteropleiding met name verdiepende in plaats van verbredende onderdelen aan te bieden. Gezien de relatief korte duur van een masteropleiding, is het volgens de commissie het meest aantrekkelijk om onderdelen aan te bieden waarvoor in de bacheloropleiding een fundament is gelegd, en deze ook herkenbaar terug te laten komen in het afstudeerwerkstuk. Voor nieuwe onderdelen zonder fundament in de bacheloropleiding geldt dat er te weinig programmatijd is om de toepassing in de afstudeerwerkstukken goed mogelijk te maken.

2.1.2. Eindkwalificaties

De commissie is nagegaan in hoeverre de door de opleidingen geformuleerde eindkwalificaties terug zijn te vinden in de curricula, en in welke mate aandacht is voor internationalisering. Zij heeft de tabellen bestudeerd die zijn opgenomen in de zelfstudie, waarin is aangegeven welke onderdelen van de opleidingen gekoppeld zijn aan welke eindkwalificaties en Dublin Descriptoren. Daarnaast heeft zij tijdens de visitatie inzicht gehad in de beschrijving, het studiemateriaal en de toetsen van verschillende vakken. Zij stelt vast dat de inhoud en het niveau van de bachelor- en mastervakken adequaat zijn en waarborgen dat de geformuleerde eindkwalificaties aan bod komen in de programma's.

Internationalisering

De commissie is ook nagegaan in hoeverre in beide programma's aandacht is voor internationalisering. In de zelfstudie wordt beschreven dat het bachelorprogramma in toenemende mate op internationalisering gericht is. In de bacheloropleiding worden vijf

vakken in het Engels verzorgd. Daarnaast kunnen de studenten in de minor- en keuzeruimte vakken in het Engels volgen. Alle vakken die in het Engels verzorgd worden, staan open voor de buitenlandse exchange studenten. Bij de opleiding Sociologie nemen tussen de 5 en 25 internationale studenten aan deze vakken deel. In het kader van het Socrates Intensive Program kunnen sociologie studenten een tiendaags programma volgen in het buitenland. Dit programma is opgezet met een netwerk van universiteiten in zeven landen. Jaarlijks doen hier zes Tilburgse sociologie-studenten aan mee. Zij worden geselecteerd op basis van studieresultaten en motivatie. In de zelfstudie wordt opgemerkt dat deelname aan cursussen in het buitenland gering is. De opleiding vermoedt dat studenten dit te veel moeite vinden. Voor nominale studenten met een goede motivatie bestaat de mogelijkheid om het tweede semester van het derde jaar te benutten voor een verblijf in het buitenland. Zij schrijven dan in het eerste semester hun bachelorthesis en volgen in het tweede jaar enkele vakken van het derde jaar. Op deze wijze hoopt men internationalisering te bevorderen.

De masteropleiding wordt in het Engels aangeboden. De opleiding heeft een double degree overeenkomst met de Universiteit van Trento. In studiejaar 2011-2012 zijn drie Italiaanse studenten in de masteropleiding ingestroomd. In totaal nemen vier internationale studenten deel aan het programma. Eén Nederlandse student is gestart met de opleiding in Italië.

Uit de gesprekken met studenten en docenten blijkt dat weinig studenten (via een uitwisseling) naar het buitenland gaan. Het bachelorprogramma biedt daar ook niet veel ruimte voor. In het gesprek is ook naar voren gebracht dat studenten die naar het buitenland willen, daarin wel goed ondersteund worden door de opleiding. Docenten hebben aangegeven dat de opleiding de internationale instroom van de masteropleiding wil verhogen door met meer buitenlandse universiteiten afspraken over een double degree te maken. De commissie ondersteunt dit en raadt aan meer aandacht te hebben voor het stimuleren van studenten om daadwerkelijk de stap te nemen en ervaring in het buitenland op te doen. Deze ervaring kan een positieve bijdrage leveren aan de ontwikkeling van studenten.

2.1.3. Wetenschappelijke vorming

De commissie is nagegaan in welke mate er binnen de opleiding sprake is van aandacht voor wetenschappelijke vorming. De wetenschappelijke vorming in de bacheloropleiding komt tot uiting in de MTO-vakken *Inleiding methodenleer* en *Inleiding statistiek* in het eerste jaar, *Causale analyse* en *Constructie en analyse van vragenlijsten* in het tweede jaar en *Qualitative methods* in het derde jaar. Hierbij vindt een opbouw van kwalitatieve en (vooral) kwantitatieve onderzoeksmethoden plaats. Studenten leren deze methoden toepassen in het leeronderzoek in het tweede jaar (dat wordt aangeboden in de vakken *Thema: cultuur, gezondheid en sport* en *Theorie en onderzoek: cultuur, gezondheid en sport*) en in de bachelorthesis. In het bacheloronderzoek doorlopen studenten de volledige empirische cyclus en voeren zij een eenvoudig wetenschappelijk onderzoek uit.

In het eerste jaar volgen studenten ook de vakken *Academische vaardigheden 1, 2 en 3*. Daarin leren studenten literatuur verzamelen, begrijpen en verwerken. Ook komen mondelinge en schriftelijke vaardigheden aan de orde. Daarnaast leren studenten het zoeken, verwerken, en presenteren van statistische gegevens. In de zelfstudie wordt aangegeven dat de studenten in het tweede en derde jaar hun academische vaardigheden ontwikkelen door het maken van papers of opdrachten bij de verschillende vakken. De commissie is van mening dat studenten in de opleiding voldoende academische vaardigheden op doen. Dit werd bevestigd door de alumni waarmee de commissie gesproken heeft.

In het tweede bachelorjaar wordt het vak *Wetenschapsfilosofie* gegeven. Studenten maken daarin kennis met de moderne en hedendaagse wetenschapsfilosofie. Het vak kent een algemeen deel voor alle studenten van de faculteit en een specifiek deel voor de verschillende opleidingen. In het derde jaar volgen studenten het vak *Sociale filosofie*. Daarin wordt gereflecteerd op de sociale wetenschappen en hun grondslagen, ontwikkelingen in de hedendaagse samenleving en de discussie omtrent democratie en Verlichting. De commissie vindt het positief dat de opleiding twee vakken op het gebied van (wetenschaps) filosofie kent. Zij is van mening dat deze vakken in belangrijke mate bijdragen aan de wetenschappelijke oriëntatie van de opleiding.

In de masteropleiding komt de wetenschappelijke oriëntatie vooral tot uitdrukking in de vakken *Recent advances in sociology*, *Sociological research lab* en *Master's seminar sociology* en in de masterthesis. In het eerste vak leren studenten op een systematische manier literatuur te verzamelen, analyseren (meta) en hierover te rapporteren. Studenten krijgen wekelijkse opdrachten en bestuderen daarbij actuele wetenschappelijke artikelen. In het vak *Master's seminar sociology*, dat gedurende het gehele jaar wordt gevolgd, wordt onder andere ingegaan op het selecteren en formuleren van een probleemstelling en de onderzoeksopzet. Onderdeel van het vak is een cursus academisch schrijven in het Engels in het eerste semester. In het eerste deel van dit vak schrijven de studenten ook het 'Individual research proposal' voor de masterscriptie. Gedurende het vak houden de studenten twee keer een presentatie over het masteronderzoek. Het vak *Sociological research lab* besteedt aandacht aan causale analyse, multilevel hypothesen en de toepassing van statistische multilevel technieken.

De commissie heeft waardering voor de nadrukkelijke aandacht voor methodologie in beide programma's. Dit komt in de bacheloropleiding elk jaar expliciet aan de orde. Daarnaast worden de geleerde vaardigheden ook toegepast, bijvoorbeeld in de bachelorvakken *Sociale vraagstukken 1 en 2* in het eerste jaar en de vakken *Thema: cultuur, gezondheid en sport* en *Theorie en onderzoek: cultuur, gezondheid en sport* in het tweede jaar. De commissie constateert dat in beide programma's vooral aandacht is voor het aanleren van kwantitatieve onderzoeksmethoden.

Ook de studenten en alumni waarmee de commissie sprak tijdens de visitatie, gaven aan positief te zijn over de aandacht voor methodologie in beide programma's. Studenten gaven aan dat de methodologievakken en sociologievakken goed op elkaar aansluiten. Zij hebben ook opgemerkt dat kwalitatief onderzoek slechts beperkt aan de orde komt. De studenten zouden graag meer oefenen met kwalitatieve onderzoeksvaardigheden.

Tijdens de visitatie heeft de commissie ook met het management gesproken over het nagenoeg ontbreken van methoden van kwalitatief onderzoek in het programma. Het management heeft daarbij opgemerkt dat de staf niet gespecialiseerd is in het doen van kwalitatief onderzoek, wat een belangrijke reden is om er betrekkelijk weinig aandacht aan te besteden. Ook is het voor studenten om die reden niet toegestaan in het bacheloronderzoek kwalitatieve onderzoeksmethoden toe te passen.

De commissie realiseert zich dat met een klein docententeam de mogelijkheden in een programma beperkt zijn. Desondanks adviseert zij de opleiding meer aandacht te besteden aan kwalitatieve onderzoeksmethoden. Daarmee worden de studenten beter voorbereid op de beroepspraktijk, waarin beide vormen van onderzoek toegepast worden. Ook zou de opleiding daarmee tegemoet komen aan de wens van de studenten en alumni met wie de commissie gesproken heeft.

2.1.4. Aandacht voor de beroepspraktijk

In de zelfstudie wordt aangegeven dat de bacheloropleiding opleidt tot een elementair academisch niveau, waarbij studenten voldoen aan de voorwaarden voor toelating tot een masteropleiding. Opgemerkt wordt dat ondanks het feit dat de meeste afgestudeerde bachelorstudenten doorstromen naar een masteropleiding, zij ook gekwalificeerd zijn voor de arbeidsmarkt.

De commissie is nagegaan in hoeverre er aandacht is in het programma voor de beroepspraktijk. Studenten kunnen de keuzeruimte in het derde jaar (6 EC) gebruiken voor een arbeidsmarktstage. In de zelfstudie wordt aangegeven dat deze stage breed ingevuld kan worden, bijvoorbeeld op het gebied van onderzoek of beleid. In de zelfstudie wordt ook opgemerkt dat van deze mogelijkheid weinig gebruik wordt gemaakt. Hierbij wordt als verklaring gegeven dat studenten het te omslachtig vinden. De opleiding wil in de komende jaren studenten beter faciliteren door meer stageplekken aan te bieden.

De studenten met wie de commissie gesproken heeft, bevestigden het theoretische karakter van de bacheloropleiding. Ze hebben aangegeven dat ze wel geïnformeerd worden over de mogelijkheid om stage te lopen, maar hier niet toe gestimuleerd worden. Ze maken dan ook nauwelijks gebruik van deze mogelijkheid.

Ondanks de mogelijkheid die bestaat om in de keuzeruimte stage te lopen, vindt de commissie de aandacht voor de beroepspraktijk in het bachelorprogramma te beperkt. De commissie raadt aan hier meer aandacht aan te besteden en bachelorstudenten een duidelijk beeld te geven van het werkveld waarvoor ze worden opgeleid. De commissie ziet daarbij veel voordelen in een goed georganiseerde en begeleide stage.

In de zelfstudie wordt aangegeven dat in de masteropleiding algemene beroepsvaardigheden worden aangeleerd. Daarbij gaat het om vaardigheden als het doen van onderzoek en toepassen van sociologische kennis en vaardigheden voor wetenschap en maatschappij. Sinds 2011-2012 kunnen studenten kiezen voor de extended masteropleiding. Daarbij maken de studenten direct kennis met de beroepspraktijk middels een stage van een jaar. Tijdens de visitatie heeft de commissie met een aantal studenten van de extended masteropleiding gesproken. Zij ervaren de extended master als een verrijking van het programma. Ze hebben ook aangegeven dat ze in de stage merken dat ze vooral geschoold zijn op het gebied van kwantitatief onderzoek en minder op kwalitatief onderzoek. In de praktijk worden beide typen onderzoek echter toegepast. Daarnaast hebben zij opgemerkt dat de start van de stage wat rommelig was, niet voor alle studenten was direct een stageplaats beschikbaar.

De commissie heeft waardering voor de stage in het extended masterprogramma. Hierdoor krijgen studenten een realistisch beeld van de beroepspraktijk. De commissie vindt het belangrijk dat er voldoende stageplekken beschikbaar zijn, zodat studenten die dat willen ook daadwerkelijk het extended masterprogramma kunnen volgen.

2.1.5. Didactisch concept en voorzieningen

De commissie is nagegaan vanuit welke didactische visie het onderwijs in de opleiding verzorgd wordt en of de beschikbare voorzieningen hiervoor toereikend zijn.

De faculteit heeft recentelijk de onderwijsvisie geherformuleerd en benoemd als 'Actief en Intensief Leren'. In de zelfstudie wordt aangegeven dat deze visie wordt gekenmerkt door samenwerkend, actief en intensief leren in een uitdagende en op internationalisering gerichte omgeving, waarin plaats is voor een gedifferentieerd onderwijsaanbod. De faculteit wil

daarmee een actieve studiehouding bij studenten creëren, waardoor de betrokkenheid bij de studie en het daadwerkelijk bestede aantal uren toenemen.

In de bacheloropleiding worden hoorcolleges, werkcolleges of practica als werkvorm gehanteerd. De hoorcolleges zijn grootschalig en gericht op kennisoverdracht. De werkcolleges zijn gericht op kennisverwerking en de practica op het individueel oefenen van vaardigheden. Vooral de steunvakken, die vanuit andere departementen dan sociologie verzorgd worden, bestaan uitsluitend uit hoorcolleges. Voor de andere vakken geldt dat er een combinatie van hoor- en werkcolleges plaatsvindt of dat er alleen werkcolleges plaatsvinden. Het afrondende bacheloronderzoek is een combinatie van werkgroep en zelfstudie (zie paragraaf 3.1.2.). In de zelfstudie wordt opgemerkt dat bij het vak *Thema: cultuur, gezondheid en sport* gebruik gemaakt wordt van interactieve software tijdens de werkcolleges. Daarbij kan de docent de tijdens het college gemaakte opdrachten direct laten zien en bespreken. Bij het vak *Sociologie voor MAW* wordt het Grade Peer Systeem gebruikt. Daarmee beoordelen studenten elkaars opdrachten digitaal, at random en anoniem.

In de masteropleiding wordt in elk vak gewerkt met opdrachten, meestal verbonden met werkgroepen en hoorcolleges. Er zijn geen vakken die uitsluitend hoorcolleges kennen. Het vak *Sociological research lab* heeft intensieve workshops als werkvorm. Gedurende acht weken vindt elke week een workshop van een dag plaats. Tijdens deze workshop krijgen de studenten in de ochtend uitleg over een bepaalde methode. In de middag voeren de studenten in een 'supervised lab' ter plekke een analyseopdracht uit. Aan het einde van de middag presenteert een deel van de studenten de opdrachten en krijgen de studenten feedback van de docent.

Tijdens de visitatie hebben studenten bevestigd dat er in beide opleidingen veel werkgroepen zijn en veel opdrachten gemaakt worden. De studenten zijn over het algemeen tevreden over de werkvormen, de hoeveelheid opdrachten en de feedback die ze daarop ontvangen. De docenten met wie de commissie gesproken heeft, hebben aangegeven dat met name in het tweede en derde jaar veel opdrachten gemaakt worden, in tegenstelling tot het eerste jaar, bij de grote gemeenschappelijke vakken met studenten van andere opleidingen. De docenten zijn positief over de werkvormen waarbij ze veel contact hebben met de studenten en waarbij studenten ter plekke aan opdrachten werken. Ze kunnen studenten dan direct feedback geven.

Contacturen

Het totale aantal contacturen is in het eerste jaar van de bacheloropleiding 354 uur. Door de invoering van de norm van 8 contacturen per EC in het eerste jaar, zal in 2012-2013 het eerste jaar gemiddeld 14 contacturen per week omvatten. De studenten met wie de commissie gesproken heeft, zijn over het algemeen tevreden over het aantal contacturen.

Voorzieningen

Op basis van de documentatie die zij heeft ontvangen en de gesprekken die zij heeft gevoerd met verschillende gremia, stelt de commissie vast dat er sprake is van adequate voorzieningen en studieondersteuning.

In de bacheloropleiding wordt de studiebegeleiding verzorgd door mentoren en studieadviseurs. Studenten krijgen in het eerste jaar een mentor (docent) toegewezen en tijdens het eerste jaar vinden er drie mentorgesprekken plaats. Studenten vullen bij aanvang van de opleiding ook een digitaal intake formulier in. Daarmee wordt informatie verzameld over de achtergrond, motivatie en verwachtingen van de student. Deze informatie wordt door

de mentoren gebruikt in het overleg met de studenten. In het tweede en derde jaar kunnen studenten terecht bij een algemene studievoortgangsbegeleider. Aan het einde van het eerste jaar worden studenten schriftelijk geïnformeerd over de mogelijkheden met betrekking tot de minor in het tweede jaar. Daarnaast wordt dit besproken tijdens een voorlichtingsbijeenkomst in het eerste semester van het tweede jaar en kunnen studenten hiervoor tijdens speciale spreekuren terecht bij de studieadviseurs. De studenten met wie de commissie gesproken heeft, zijn positief over begeleiding en voorlichting die zij krijgen van de studieadviseurs over bijvoorbeeld studeren in het buitenland en de minoren.

2.1.6. Instroom, studeerbaarheid en rendementen

De kwantitatieve gegevens met betrekking tot instroom, studeerbaarheid en rendementen staan opgenomen in Bijlage 6.

Instroom

De commissie heeft gezien dat in de opleidingen voldoende studenten instromen die over de kennis en vaardigheden beschikken om de programma's succesvol af te ronden.

In de bacheloropleiding worden studenten met een vwo-diploma toegelaten, waarbij alle profielen toegang geven. Hiernaast kunnen studenten met een hbo-propedeuse instromen en bestaat voor overige studenten van 21 jaar of ouder de mogelijkheid het zogenoemde Colloquium Doctum af te leggen. De opleiding kent de afgelopen jaren een gemiddelde instroom van circa veertig studenten per jaar. In de zelfstudie wordt aangegeven dat de opleiding graag meer studenten wil aantrekken. Daartoe zijn het afgelopen jaar alle voorlichtingsactiviteiten heroverwogen en zijn er nieuwe activiteiten ontwikkeld. Een van deze activiteiten is een digitaal college voor middelbare scholieren dat aansluit op de les maatschappijleer.

De masteropleiding kent een wisselende instroom van gemiddeld vijftien studenten per jaar. Studenten stromen in vanuit de bacheloropleiding of vanuit het pre-masterprogramma. De examencommissie fungeert als toelatingscommissie voor de masteropleiding. Naar aanleiding van de lage instroom van acht studenten in 2010-2011 heeft het departement Sociologie een aantal veranderingen doorgevoerd in het bachelor- en masterprogramma. Zo is in het bachelorprogramma meer aandacht ingeruimd voor beleid en is in de masteropleiding minder nadruk komen te liggen op methoden en technieken. De masteropleiding heeft een scherper inhoudelijk profiel gekregen door toespitsing op het thema van sociale cohesie. Daarnaast is de extended masteropleiding opgestart. In het studiejaar 2011-2012 zijn 30 studenten gestart met de masteropleiding.

De instroom in het pre-masterprogramma is volgens de zelfstudie beperkt en de uitval relatief groot. In de zelfstudie wordt opgemerkt dat studenten die vanuit de pre-master instromen de masteropleiding binnen een jaar afronden. De opleiding verwacht dat de invoering van de 'harde knip' tussen bachelor- en masteropleiding zal leiden tot een nog sterker selecterende functie van het pre-masterprogramma.

Studeerbaarheid

De commissie stelt op basis van de informatie die zij heeft gekregen en de gesprekken die zij heeft gevoerd met studenten, docenten en alumni vast dat de studeerbaarheid van beide opleidingen voldoende is.

In het kader van Actief en Intensief Leren zijn alle bacheloropleidingen doorgelicht en is gekeken naar de onderwijs- en toetsvormen, de tijdsbesteding van studenten en het rendement.

Als resultaat hiervan zullen alle bacheloropleidingen met ingang van studiejaar 2012-2013 geïntensiverd worden. Dat betekent dat het aantal onderwijsweken wordt uitgebreid, tentamenen zullen direct na de onderwijsperiodes worden georganiseerd, in het tweede en derde jaar wordt een blokkensysteem ingevoerd en voor het eerste jaar wordt de norm van 8 contacturen per EC ingevoerd. De commissie verwacht dat deze maatregelen de studeerbaarheid van het bachelorprogramma zullen bevorderen. Daarnaast heeft zij gezien dat er maatregelen worden getroffen als wordt opgemerkt dat onderdelen van het programma de studievoortgang van studenten belemmeren.

De bacheloropleiding kent een bindend studieadvies (BSA). De norm voor het BSA is afgelopen studiejaar verhoogd van 36 naar 42 EC. De opleiding verwacht dat studenten hierdoor (en door externe maatregelen als de harde knip en de langstudeerdersboete) meer tijd aan de studie zullen besteden.

Op basis van de gesprekken met de studieadviseur, docenten en studenten heeft de visitatiecommissie een positieve indruk van de begeleiding die studenten krijgen en de controle die bestaat op de studievoortgang van studenten. Studenten worden met name in het eerste jaar actief gevolgd. Ook wordt rekening gehouden met studenten die naast hun studie nog meer uitdaging zoeken. Voor excellente bachelorstudenten is een facultair Excellence Program samengesteld. Daarnaast bestaan twee universitaire programma's voor excellente studenten: Honours Program en een Outreaching Program. Elk van deze drie programma's kost de student 24 erts extra inzet.

De studeerbaarheid van de masteropleiding wordt volgens de zelfstudie bewaakt door de feedback van studenten. Uit de evaluaties blijkt dat studenten over het algemeen tevreden zijn over de studielast. Wel hebben ze opgemerkt dat de studielast onevenredig verdeeld was over de twee semesters. Het eerste semester wordt als drukker ervaren dan het tweede semester. Om de belasting in het eerste semester wat beter te spreiden worden in het docentenoverleg de deadlines van de verschillende opdrachten op elkaar afgestemd. Daarnaast is dit studiejaar een strakker tijdspad ingevoerd voor de masterthesis in het tweede semester. De opleiding heeft deadlines opgesteld voor het inleveren van het Individual research proposal, de presentatie van het proposal en tussentijdse versies van de masterthesis.

Rendementen

In de zelfstudie wordt aangegeven dat het bachelorrendement de afgelopen jaren is toegenomen en dat de uitval in het eerste jaar is afgenomen. In studiejaar 2005–2006 is bijvoorbeeld 45% in het eerste jaar uitgevallen, in studiejaar 2009-2010 is dit 23%. Van studenten die zich opnieuw inschrijven is het rendement na drie jaar 24% van cohort 2005-2006 en 33% van cohort 2007-2008. De commissie stelt vast dat het rendement van de opleiding hoger is dan gemiddeld. Desondanks ondersteunt zij het streven van de opleiding om het rendement te verhogen. Ze verwacht dat de eerder genoemde maatregelen in het kader van Actief en Intensief Leren hieraan een belangrijke bijdrage zullen leveren.

Het rendement van de masteropleiding is de laatste jaren eveneens toegenomen. De masteropleiding kent voor de cohorten 2009-2010 en 2010-2011 een rendement van 100%.

2.1.7. Onderwijspersoneel

Kwaliteit onderwijspersoneel

In de zelfstudie wordt aangegeven dat ten behoeve van de wetenschappelijke kwaliteit van het onderwijs zoveel mogelijk academisch actieve onderzoekers worden ingezet in het onderwijs.

Alle vaste docenten werkzaam bij de opleidingen verrichten dan ook onderzoek. Daarnaast worden docenten zoveel mogelijk ingezet op onderwijs dat aansluit bij hun eigen expertisegebied. Voor de masteropleiding geldt dat bij het vak *Sociology of crime* gastdocenten worden ingezet, aangezien de opleiding geen expertise in huis heeft op het gebied van de criminologie. De vakken op het gebied van methodologie en statistiek worden verzorgd door het facultaire MTO-departement.

Het functioneren van docenten wordt besproken in de jaarlijkse functionerings- en beoordelingsgesprekken. Daarnaast wordt de kwaliteit van docenten mede bewaakt doordat bij de aanstelling van nieuwe (tijdelijke) docenten wordt geselecteerd op onderwijservaring. Nieuwe docenten zijn verplicht de Basiskwalificatie Onderwijs (BKO) te behalen. Andere docenten kunnen op vrijwillige basis de BKO halen. In de zelfstudie wordt opgemerkt dat dit door de opleiding actief gestimuleerd wordt. In de afgelopen periode heeft een docent (verplicht) de BKO behaald en zijn zes docenten gestart met het aanleggen van een BKO portfolio.

De studenten hebben in het gesprek met de commissie laten blijken dat zij zeer positief zijn over de docenten. Studenten zijn tevreden over de aanspreekbaarheid van de docenten en de informele sfeer in de opleiding. De Engelse taalvaardigheid van sommige docenten kan volgens de studenten echter verbeterd worden.

Op basis van de zelfstudie en de gesprekken tijdens het bezoek stelt de commissie vast dat er sprake is van voldoende bevoegd personeel met de juiste expertise en het juiste niveau. Dit wordt bevestigd door de resultaten van de docentbeoordelingen die de commissie heeft ingezien. De commissie benadrukt hierbij het belang van een mix van expertise zodat diversiteit binnen het onderwijspersoneel bestaat. Zij acht het bewaken van een gezonde balans van expertises, bijvoorbeeld tussen het aantal docenten gericht op kwantitatief versus kwalitatief onderzoek, noodzakelijk. Op deze manier kan een monocultuur worden voorkomen.

Kwantiteit onderwijspersoneel

Bij de opleidingen zijn 28 docenten betrokken, waarvan 3,9 fte bij de bacheloropleiding en 1 fte bij de masteropleiding. De commissie stelt vast dat er sprake is van acceptabele staf-student ratio's van 1:24 voor de bacheloropleiding en 1:20 voor de masteropleiding. Daarnaast heeft zij tijdens de visitatie van studenten begrepen dat docenten goed bereikbaar en aanspreekbaar zijn.

De commissie merkt hierbij op dat de gunstige ratio's en de kleine omvang van de staf ook beperkingen heeft. Zo zou de diversiteit in de expertise bijvoorbeeld kunnen worden vergroot.

Tijdens de visitatie heeft de commissie met de docenten gesproken over intensivering van het bacheloronderwijs en de gevolgen daarvan voor de werkdruk van docenten. Docenten hebben daarbij aangegeven dat de intensivering vooral betrekking heeft op het eerste jaar van de bacheloropleiding. In het tweede en derde jaar wordt al veel gewerkt met kleine werkgroepen en (wekelijks) opdrachten. De geringe omvang van de opleiding maakt dit volgens de docenten mogelijk. Bij de begeleiding van werkgroepen in het eerste jaar worden ook aio's ingezet. De verantwoordelijkheid voor het vak berust bij de betreffende vaste docent, die zelf ook werkgroepen begeleidt.

2.1.8. Kwaliteitszorg

De commissie is nagegaan in hoeverre studenten en docenten betrokken en gehoord worden bij het evalueren en verbeteren van de kwaliteit van het onderwijs. Alle vakken worden na afloop geëvalueerd. De resultaten worden besproken in de opleidingscommissie en in de jaarlijkse functionerings- en beoordelingsgesprekken van de docenten. Daarnaast worden aan het einde van elk academisch jaar evaluaties gehouden. Deze geven inzicht in de afstemming van de vakken binnen en tussen de onderwijsjaren. De opleidingscommissie Sociologie adviseert de opleidingsdirecteur over zowel de bachelor- als masteropleiding en bestaat uit vier docenten en vier studenten.

De commissie is zeer positief over de opzet en de werking van het kwaliteitszorgsysteem. Tijdens de visitatie gaven zowel docenten als studenten aan dat zij betrokken en gehoord worden als het gaat om de kwaliteit van het onderwijs. De commissie heeft tijdens het bezoek ook de mogelijkheid gehad om met leden van de opleidingscommissie te spreken. Zij heeft gezien dat deze groep studenten en docenten actief betrokken is bij de kwaliteit van het onderwijs en actief invloed uitoefent om de kwaliteit te optimaliseren.

Verbeteringen naar aanleiding vorige onderwijsvisitatie

In de zelfstudie wordt beschreven welke wijzigingen hebben plaatsgevonden op basis van de aanbevelingen van de vorige visitatiecommissie. De commissie constateert dat een groot aantal van de aanbevelingen naar tevredenheid is opgepakt. Zo heeft zij vastgesteld dat het rendement van de bacheloropleiding en de student-staf-ratio's zijn verbeterd. Ook heeft de opleiding via het spreiden van de (deel)toetsen en tweede beoordelaars gewerkt aan het verbeteren van het toetsbeleid (zie 3.1.1).

De commissie concludeert dat de opleiding voldoende aandacht heeft besteed aan de verbetermaatregelen naar aanleiding van de vorige visitatie. Ze stelt vast dat de opleiding voldoende zicht heeft op en controle heeft over de kwaliteit van het onderwijs.

2.2. Overwegingen

De commissie concludeert dat de programma's, het personeel en de opleidingsspecifieke voorzieningen het voor instromende studenten mogelijk maken om de eindkwalificaties van beide programma's te realiseren. De commissie waardeert de nadrukkelijke aandacht in beide programma's voor wetenschappelijke vorming. De commissie merkt daarbij op dat in het bachelorprogramma de aandacht voor de beroepspraktijk te beperkt is. Ze adviseert de opleiding hier meer aandacht aan te besteden. Door de invoering van het extended masterprogramma worden masterstudenten die hiervoor kiezen extra goed voorbereid op de beroepspraktijk.

De commissie raadt aan meer aandacht te hebben voor het stimuleren van studenten om ervaring in het buitenland op te doen. Deze ervaring kan een grote bijdrage leveren aan de ontwikkeling van studenten.

Het bachelorprogramma is doordacht opgebouwd waarbij onderscheid wordt gemaakt in sociologische basisvakken, toepassingsvakken, vaardigheden vakken en steunvakken. Het is volgens de commissie duidelijk zichtbaar dat de eindkwalificaties terugkomen in de vakken en er sprake is van een cumulatieve opbouw, doordat de opleiding een helder onderscheid maakt tussen deze typen vakken. De kennis en vaardigheden die studenten opdoen worden in het eerste en tweede jaar toegepast in een 'leeronderzoek'. De opleiding hanteert daarbij een didactisch concept van actief en intensief leren, waarbij gewerkt wordt met activerende

werkvormen in kleine werkgroepen. De commissie vindt het positief dat deze activerende werkvormen ook in het eerste jaar zullen worden toegepast.

Het masterprogramma kent een logische opbouw. De commissie adviseert om in de masteropleiding met name verdiepende onderdelen aan te bieden, die tevens kunnen worden toegepast in de scripties.

De programma's zijn studeerbaar en de rendementen zijn hoger dan gemiddeld. De commissie verwacht dat de intensivering van het bacheloronderwijs en aanscherpen van de deadlines in de masterthesis een bijdrage zullen leveren aan het verder verhogen van het rendement.

De commissie concludeert dat er sprake is van een adequate staf bestaande uit voldoende en gemotiveerde docenten. Daarnaast is vanuit de faculteit oog voor het professionaliseren van docenten en worden docenten en studenten actief betrokken bij de kwaliteit van het onderwijs.

2.3. Conclusie

Bacheloropleiding Sociologie: de commissie beoordeelt Standaard 2 als **voldoende**.

Masteropleiding Sociology: de commissie beoordeelt Standaard 2 als **voldoende**.

Standaard 3: Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties

De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing en toont aan dat de beoogde eindkwalificaties worden gerealiseerd.

Toelichting:

Het gerealiseerde niveau blijkt uit de tussentijdse en afsluitende toetsen, de afstudeerwerken en de wijze waarop afgestudeerden in de praktijk of in een vervolgopleiding functioneren. De toetsen en de beoordeling zijn valide, betrouwbaar en voor studenten inzichtelijk.

3.1. Bevindingen

In deze standaard worden de bevindingen ten aanzien van de toetsing weergegeven (3.1.1.) en wordt vervolgens de vraag beantwoord of studenten de beoogde eindkwalificaties van de opleidingen realiseren (3.1.2.).

3.1.1. Het systeem van toetsing en beoordeling

De commissie is nagegaan of de opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing. Zij heeft gekeken naar het toetsbeleid, de procedures rondom toetsing, de toetsvormen en het functioneren van de examencommissie. De commissie constateert dat er sprake is van een adequaat systeem van toetsing; de opleiding maakt gebruik van gevarieerde toetsvormen en studenten zijn daar tevreden over. De commissie is van mening dat de facultaire examencommissie te ver op afstand van de sociologie opleidingen staat. Ze is niet betrokken bij het bewaken van de kwaliteit van de theses. Ook maken de opleidingen geen gebruik van een beoordelingsformulier bij de thesis.

Toetsbeleid

De facultaire examencommissie heeft de notitie 'Borging toetskwaliteit' opgesteld. Hierin worden maatregelen en instrumenten aangegeven voor een preventieve en curatieve waarborging van de toetskwaliteit. De preventieve waarborging heeft onder andere betrekking op een verplichte tweede beoordelaar bij de theses, het opleiden en trainen van docenten om kwalitatief goede toetsen te ontwikkelen en peer review van toetsen door docenten onderling voordat deze worden afgenomen. De curatieve waarborgen van de toetskwaliteit hebben betrekking op een geformaliseerde en gestandaardiseerde wijze van klachtenbehandeling, beschikbaarheid van evaluatiegegevens over tentamens en tentamenresultaten. De examencommissie is voornemens om ook steekproefsgewijs toetsen te gaan controleren. Daarnaast is er informatie voor docenten beschikbaar over de verschillende stappen in het toetsproces, van de constructie tot de organisatie van toetsen.

De commissie heeft het toetsbeleid bestudeerd en stelt vast dat het op adequate wijze ingaat op alle aspecten van toetsing.

Examencommissie

De facultaire examencommissie is eindverantwoordelijk voor het geheel van toetsing en de afsluiting van de onderwijsprogramma's. In de examencommissie zitten vertegenwoordigers van de verschillende opleidingen van de faculteit. Tijdens de visitatie heeft de commissie met vertegenwoordigers van de examencommissie gesproken over haar rol bij het implementeren van het toetsbeleid en het bewaken van de kwaliteit van toetsing. Hierin is aangegeven dat per 1 januari 2012 een centraal toetsbeleid is ingevoerd op de universiteit. In dit toetsbeleid wordt ingegaan op onderwerpen als het gebruik van toetsmatrijzen, de beoordeling van theses en het maken van toetsen. Voor alle opleidingen heeft de facultaire examencommissie recentelijk een beschrijving gemaakt van de verschillende toetsvormen. In het gesprek is ook aangegeven dat de examencommissie een pilot inzake het 'toetsen van de toetsen' heeft uitgevoerd.

Daarbij zijn steekproefsgewijs toetsen getoetst. Op dit moment wordt de besluitvorming over het vervolg van de pilot voorbereid. Op facultair niveau is afgesproken dat alle opleidingen binnen vijf jaar met een zelfde thesisbeoordelingsformulier zullen gaan werken. Dat formulier zal volgens de vertegenwoordigers van de examencommissie vooral betrekking hebben op het scriptieproces. De inhoudelijke toetsing van de thesis blijft de verantwoordelijkheid van de begeleiders.

De commissie is van mening dat de examencommissie te ver op afstand staat van de opleiding Sociologie. De examencommissie heeft geen actieve rol in het bewaken van het niveau van de scripties en leest bijvoorbeeld geen bachelor- en masterscripties. De commissie raadt de opleiding aan om op opleidingsniveau een examencommissie in te richten, vergelijkbaar met de opleidingscommissie die op opleidingsniveau opereert. De commissie verwacht dat daardoor de betrokkenheid van de examencommissie bij de kwaliteit van de toetsing kan worden vergroot.

Proces rondom toetsing

In de zelfstudie worden de belangrijkste elementen van de procedure rondom toetsing beschreven. Docenten (of cursuscoördinator) zijn verantwoordelijk voor het opstellen van een toets. De tentamendata worden bekend gemaakt in de cursushandleidingen en op het rooster. In de studiegids staan de toetsvormen, weging van de verschillende toetsvormen en data beschreven. In de zelfstudie wordt beschreven dat de uitslag van een examenonderdeel binnen vijftien werkdagen na het tentamen bekend wordt gemaakt. Studenten kunnen tot drie weken na de bekendmaking van de uitslag hun gemaakte tentamen inzien. Studenten hebben per vak één herkansingsmogelijkheid per jaar.

Toetsvormen

In de zelfstudie wordt aangegeven dat de toetsing wordt afgestemd op de leerdoelen en werkvormen van het onderwijs. In de bacheloropleiding wordt gebruik gemaakt van verschillende toetsvormen: multiple choice tentamens, essay tentamens, tentamens met open vragen, werkgroep Participatie, (individuele of groeps-) opdrachten, presentaties en papers (inclusief voorbereidende opdrachten). Bij de meeste vakken worden meerdere toetsvormen ingezet. In elk jaar zijn er twee vakken waarbij geen opdrachten gemaakt worden. Ook in de masteropleiding worden bij alle vakken meerdere toetsvormen ingezet. Deze variëren van individuele opdrachten, papers, participatie, tussenessays in Grade peer tot een tentamen met open vragen. Bij verschillende vakken wordt ook gebruik gemaakt van tussentijdse opdrachten of papers.

De studenten met wie de commissie gesproken heeft, vinden dat er voldoende variatie in toetsing is. Ze waarderen het gebruik van tussentijdse opdrachten en vinden dat ze daar voldoende feedback op krijgen. Ook zijn ze op de hoogte van de criteria van de toetsen en sluiten de toetsen volgens hen voldoende aan bij de bestudeerde lesstof.

Tijdens de visitatie heeft de commissie ook met de studenten gesproken over het beoordelen van groepswork. Studenten gaven daarbij aan dat zij een individuele beoordeling krijgen. Bij de meeste opdrachten vindt groepswork en individueel work plaats. De cijfers voor deze onderdelen worden gemiddeld en op basis hiervan wordt het eindcijfer bepaald. De studenten vinden het prettig dat zij een individuele eindbeoordeling krijgen. Ook is tijdens het proces de individuele bijdrage van de studenten zichtbaar en bespreekbaar.

De verschillende toetsen worden per vak zoveel mogelijk gespreid. In de praktijk betekent dit meestal dat studenten gedurende een aantal weken werken aan een paper, opdrachten of een

presentatie. De laatste week van het blok is gereserveerd voor een afsluitende toets, zoals een schriftelijk tentamen.

Tijdens en ter voorbereiding op het bezoek heeft de commissie gekeken naar verschillende toetsen en specifiek naar de wijze waarop wordt omgegaan met het beoordelen van groepsproducten. Zij constateert dat de toetsen er over het algemeen adequaat uitzien wat betreft niveau en inhoud. Daarnaast is zij van mening dat het geheel aan toetsen voldoende gevarieerd, doordacht en afgestemd is.

Scriptieprocedure bacheloropleiding Sociologie

Studenten ronden de bacheloropleiding af met een bacheloronderzoek. Dit is een individuele proeve van bekwaamheid waarbij studenten een theoretisch-empirisch onderzoek uitvoeren op een van de aangeboden thema's (modernisering en waarden en etniciteit en cohesie). Het bacheloronderzoek omvat de gehele empirische cyclus en een uitgebreide verkenning van de literatuur. Het onderzoek mondt uit in een bachelorscriptie en een presentatie. Het eindproduct is individueel, maar komt binnen een vak tot stand. Dit vak is in studiejaar 2011-2012 aangepast en kent werkcolleges, practica en individuele begeleiding. In de eerste fase van het vak oefenen de studenten met de onderdelen van een empirisch-theoretisch werkstuk. In het kader hiervan schrijven studenten twee werkstukken (die voldoende moeten zijn om toegelaten te worden tot het bacheloronderzoek). In de tweede fase werken studenten zelfstandig aan hun bacheloronderzoek en –scriptie. Studenten kunnen hun scriptie in het Nederlands of in het Engels schrijven. Het vak wordt afgesloten met twee mini-symposia waar studenten hun bachelorscripties presenteren. De scriptie wordt door de begeleidende docent en een tweede docent aan de hand van de beoordelingscriteria beoordeeld. Om toegelaten te kunnen worden tot het bacheloronderzoek moeten studenten minimaal alle vakken van het eerste jaar, 60% van het tweede jaar en het eerste semester van het derde jaar hebben afgerond.

Tijdens de visitatie hebben studenten bevestigd dat de opzet van de bachelorthesis dit studiejaar is aangepast. Studenten starten in januari met het schrijven van twee onderzoeksverslagen waarbij de onderzoeksvragen en de datasets al bekend zijn. Dit dient als oefening voor het schrijven van de bachelorthesis. Na goedkeuring van het onderzoeksvoorstel voeren de studenten hun thésisonderzoek uit, waarbij ze wekelijkse werkgroepbijeenkomsten hebben.

Scriptieprocedure Masteropleiding Sociology

De masteropleiding wordt afgerond met de masterthesis. Hierbij voeren de studenten zelfstandig een theoretisch-empirisch onderzoek uit waarover zij rapporteren in de thesis. Studenten kiezen een thema dat aansluit bij de expertise van de docenten. In de zelfstudie wordt aangegeven dat de opleiding een beoordelingsprocedure en beoordelingscriteria heeft ontwikkeld voor de masterthesis. De beoordelingsprocedure bestaat uit een beoordeling vooraf en een beoordeling achteraf. Vooraf wordt het *Individual research proposal* beoordeeld door twee docenten die niet bij de begeleiding van de student betrokken zijn. Eén van de docenten is vakinhoudelijk deskundig en de ander is deskundig op het gebied van methoden en technieken. Na een voldoende beoordeling door deze docenten kan de student het masteronderzoek gaan uitvoeren. De masterthesis wordt beoordeeld door twee docenten: de begeleidende docent en de vakinhoudelijke beoordelaar van het *Individual research proposal*. De student wordt in een eindgesprek bevraagd over de thesis en in dat gesprek wordt ook de beoordeling mondeling toegelicht.

De begeleiding van de masterthesis vindt plaats in de vorm van individuele begeleiding door een docent. In principe wordt elk hoofdstuk mondeling met de begeleider besproken. Daarnaast volgen studenten het vak *Master's seminar sociology*. In dat vak schrijven de studenten het *Individual research proposal* en rapporteren zij aan medestudenten en de docent over de voortgang van het masteronderzoek en de thesis.

Op basis van de bestudeerde materialen en de gevoerde gesprekken stelt de commissie vast dat beide opleidingen gedurende het scriptieproces een strakke planning hanteren, met vooraf vastgestelde inlevermomenten voor het onderzoeksvoorstel en concept- en eindproducten. De commissie benadrukt het belang hiervan. De doorlooptijd van het thesistrace wordt hierdoor aanzienlijk verkort, waardoor ook het rendement van de opleiding kan toenemen. Ten aanzien van de masteropleiding adviseert de commissie om gebruik te maken van een beoordelingsformulier bij de beoordeling van de masterthesis. Hiermee wordt de weging van de verschillende criteria duidelijk en inzichtelijk gemaakt voor studenten en buitenstaanders.

3.1.2. Gerealiseerde eindkwalificaties

De commissie is nagegaan of de studenten van de bacheloropleiding Sociologie en masteropleiding Sociology de beoogde eindkwalificaties realiseren. Zij heeft daartoe voorafgaand aan de visitatie van elke opleiding vijftien afstudeerwerken bestudeerd (zie Bijlage 7). Bij het selecteren van de scripties is rekening gehouden met een spreiding van cijfers (lage, gemiddelde en hoge cijfers) en begeleiders. Daarnaast heeft zij tijdens de visitatie tussentijdse en afsluitende toetsen bestudeerd en is zij nagegaan waar afgestudeerden terecht komen.

Bacheloropleiding

De commissie heeft voorafgaand aan de visitatie haar bevindingen ten aanzien van de bachelorscripties besproken. De commissie was het over het algemeen eens met het cijfer dat door de begeleiders is toegekend aan de scripties. Bij één scriptie met een hoge beoordeling kwam de commissie echter tot de conclusie dat deze te hoog beoordeeld was door de opleiding. Daarnaast had de commissie bij twee scripties met een lage beoordeling twijfels over het niveau van de scriptie. Deze scripties zijn bestudeerd door meerdere commissieleden. Zij constateerden daarbij dat in deze twee scripties sprake was van onvoldoende beheersing van theorie en literatuurgebruik.

Het viel de commissie op dat de bachelorscripties een vergelijkbare, zeer instrumentele opbouw hebben, waarbij na een beschrijving van theorie en literatuur een aantal statistische analyses worden gemaakt en conclusies worden getrokken. De studenten maken daarbij gebruik van bestaande datasets. De commissie heeft na het bestuderen van de scripties de indruk dat de goede studenten prima met deze instrumentele benadering overweg kunnen, maar dat de minder goede studenten hier moeite mee hebben. In een aantal zwakkere scripties wordt bijvoorbeeld wel een antwoord gegeven op de onderzoeksvraag, maar niet gereflecteerd op de gemaakte analyses en vindt er weinig of geen terugkoppeling naar de theorie plaats.

Tijdens de visitatie heeft de commissie met een aantal begeleiders van de betreffende scripties gesproken. Ten aanzien van de scriptie met een hoge beoordeling bleek tijdens het gesprek met de begeleiders dat de opvattingen van de commissie over deze scriptie niet gedeeld werden. De begeleiders gaven aan dat de scriptie geschreven is door een zeer goede student die tijdens de opleiding ook goede cijfers heeft behaald. In dit gesprek werd ook duidelijk dat bij de scripties met een lage beoordeling de beoordeling van het scriptieproces een belangrijke rol heeft gespeeld. De commissie onderkent het belang daarvan en kan zich vinden in de

argumenten die geleid hebben tot voldoende beoordeling van de scripties. Zij merkt daarbij wel op dat het door het ontbreken van beoordelingsformulieren, niet duidelijk is hoe de beoordeling van een scriptie tot stand is gekomen. De commissie raadt de opleiding dan ook dringend aan het gebruik van een beoordelingsformulier te verplichten. Daarmee zal de transparantie van de beoordeling voor de student gebaat zijn.

Om te verifiëren of er sprake is van een structureel probleem inzake het niveau van de scripties heeft de commissie tien extra scripties bestudeerd. Voor deze scripties geldt dat de commissie het over het algemeen eens was met het cijfer dat door de begeleiders is toegekend aan de scripties. De scripties voldeden aan het niveau dat van een bachelorstudent mag worden verwacht.

Tijdens de visitatie heeft de commissie met het management gesproken over de doelstelling van de bachelorscriptie. Van studenten wordt verwacht dat zij met de bachelorthesis een bijdrage leveren aan de Nederlandse sociologie. Door het management is naar voren gebracht dat deze doelstelling wellicht te ambitieus is, zeker ook omdat de bachelorthesis in feite het eerste individuele onderzoek is dat studenten in de bacheloropleiding uitvoeren. De commissie deelt deze mening en vindt de doelstelling te ambitieus. De commissie stelt op basis van de bestudeerde scripties vast dat de doelstelling niet kan worden waargemaakt. Daarnaast vindt de commissie dat het aantal studiepunten dat voor de bachelorthesis is gereserveerd (12 EC) ook niet past bij deze doelstelling.

Op basis van de 25 bestudeerde scripties is de commissie van mening dat de kwaliteit hiervan over het algemeen voldoende is en dat de afgestudeerden het bachelorniveau bereiken. De commissie constateert dat de bestudeerde scripties opgesteld zijn in de periode waarin de begeleiding en monitoring van de scripties minder gestructureerd en vastgelegd was. De commissie verwacht dat de veranderingen die dit studiejaar zijn ingevoerd met betrekking tot de opzet van de bachelorscriptie (deadlines voor onderzoeksvorstel en thesis, werkgroepen en practica) een belangrijke bijdrage zullen leveren aan het waarborgen van het niveau van de scripties. Daarnaast raadt zij aan om, zoals geformuleerd in standaard 1, de doelstelling van de bachelorscriptie bij te stellen.

Masteropleiding

De commissie heeft voorafgaand aan de visitatie haar bevindingen ten aanzien van de masterscripties besproken. De commissie concludeert dat de scripties qua inhoud en niveau voldoen aan de eisen die gesteld mogen worden aan een masterscriptie op academisch niveau. Zij was het over het algemeen eens met het cijfer dat door de begeleiders is toegekend aan de scripties. Bij de scripties met een hoge beoordeling was sprake van een duidelijke probleemstelling, adequaat literatuurgebruik, goede operationalisering, correcte toepassing van methoden van onderzoek en goede leesbaarheid. De commissie heeft vastgesteld dat de scripties beoordeeld met een laag cijfer voldoende zijn, maar soms een beperkt en eenzijdig gebruik van relevante literatuur laten zien en resulteren in een oppervlakkige conclusie.

De commissie is ook nagegaan waar afgestudeerden van de masteropleiding terecht komen. In de zelfstudie wordt aangegeven dat de masteropleiding opleidt tot brede functies op het gebied van beleid, management, consultancy, onderwijs en onderzoek in diverse typen organisaties en niet tot specifieke beroepen. In de zelfstudie wordt verwezen naar een onderzoek onder alumni in 2009. Daaruit blijkt dat de meerderheid van de studenten een baan vindt op wo-niveau. Daarnaast vindt een ruime meerderheid vrij snel een baan, vrijwel direct na afronding van de opleiding. De meeste studenten vinden een baan in een verwante richting. Voorbeelden van functies zijn beleidsmedewerker, accountmanager, beleidsadviseur,

marktonderzoeker, human resource adviseur, programma manager en docent. De alumni met wie de commissie tijdens de visitatie gesproken heeft, zijn werkzaam in zeer verschillende functies. De opleiding heeft hen inzicht gegeven in het functioneren van de samenleving, zo gaven zij aan tijdens het gesprek. Deze kennis kunnen zij toepassen in hun werk.

3.2. Overwegingen

De commissie concludeert dat de opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing en kan aantonen dat de beoogde eindkwalificaties worden gerealiseerd. Er is recentelijk universiteitsbreed toetsbeleid ontwikkeld, dat binnen de opleidingen zal worden geïmplementeerd. De commissie is van mening dat de facultaire examencommissie op te veel afstand staat van de sociologie opleidingen en dat er daardoor geen controle bestaat over de kwaliteit van toetsen. Het geheel aan toetsen is volgens de commissie voldoende gevarieerd en sluit aan op de inhoud van de opleiding en het niveau van de studenten. De toetsen passen bij de intensieve werkvormen die gebruikt worden. Nagenoeg ieder vak wordt met twee verschillende toetsvormen afgesloten. Bij het beoordelen van scripties wordt een tweede beoordelaar ingezet en wordt nog geen gebruik gemaakt van standaard beoordelingsformulieren. De commissie raadt de opleiding aan beoordelingsformulieren in te voeren. Daarmee wordt studenten duidelijk hoe de beoordeling heeft plaatsgevonden en kan ook onder docenten uniformiteit in beoordeling gewaarborgd worden.

De commissie is na het bestuderen van extra scripties van mening dat de bachelorstudenten de beoogde eindkwalificaties bereiken. De commissie vindt het positief dat de opleiding recentelijk het proces rondom de bachelorscriptie veranderd heeft. Zij verwacht dat de strakkere deadlines en de intensieve individuele begeleiding en begeleiding in werkgroepen ervoor zullen zorgen dat het bachelorniveau van de scripties gewaarborgd wordt.

Om het eindniveau van de masterstudenten te bepalen heeft de commissie scripties ingezien van de masteropleiding. Op basis van deze scripties, de informatie die zij heeft ingezien tijdens de visitatie en de informatie die zij heeft ontvangen over de uitstroom van de masteropleiding stelt zij vast dat studenten de beoogde eindkwalificaties realiseren.

3.3. Conclusie

Bacheloropleiding Sociologie: de commissie beoordeelt Standaard 3 als **voldoende**.

Masteropleiding Sociology: de commissie beoordeelt Standaard 3 als **voldoende**.

BIJLAGEN

Bijlage 1: Curricula Vitae van de leden van de visitatiecommissie

Prof. dr. J.L. Peschar (1944) studeerde sociologie aan de Rijksuniversiteit Groningen en promoveerde er in 1975. Tot 1989 werkte hij als universitair hoofddocent Researchmethoden aan de RU Groningen en vervolgens tot 2006 als hoogleraar onderwijssociologie. Peschar was onderzoekscoördinator bij een Oost-West- instituut van de UNESCO in Wenen, voorzitter en lid van nationale onderwijs-evaluatieprogramma's (Basisvorming, Weer Samen Naar School, Passend onderwijs). Hij was vele jaren intensief betrokken bij ontwikkelen van onderwijs-indicatoren bij OECD, waarbinnen het PISA-programma tot stand kwam. De Corvina Universiteit in Budapest verleende hem in 1994 een eredoctoraat. Hij was Decaan van de Faculteit Gedrags- en Maatschappijwetenschappen in Groningen en voorzitter en lid van onderwijs- en onderzoeksvisitatiecommissies in Nederland, Vlaanderen, Duitsland en Portugal.

A.A.M. Boomgaars is student van de bacheloropleiding Sociologie en premaster Staats- en Bestuursrecht aan de Universiteit van Amsterdam. Axel begon in 2008 met zijn studie op de UvA en is actief betrokken geweest bij die sociologie-opleiding. Zo heeft hij onder andere in de opleidingscommissie gezeten, was hij studentvoorlichter, hoofdredacteur van het UvA-blad Sociologisch Mokum en heeft hij in de sollicitatiecommissie voor nieuwe sociologiedocenten gezeten. Momenteel schrijft hij zijn bachelorscriptie op het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, waar hij onderzoek doet naar provinciaal gedoogbeleid en de discretionaire ruimte van het ambtelijk apparaat daarbinnen.

Prof. dr. T. Gautschi is hoogleraar Sociologie en voorzitter van de vakgroep Sociologie aan de Universiteit Mannheim. Hij studeerde economie en sociologie aan de Universiteit Bern (Zwitserland) en promoveerde 2002 op het proefschrift *Trust and Exchange* aan de Universiteit Utrecht (promotoren: Prof. Werner Raub, Prof. Jeroen Weesie en Prof. Chris Snijders). Hij was daarna UD aan de Technische Universiteit Eindhoven en UD aan de Universiteit Bern. Sinds 2009 is hij hoogleraar Methoden en Statistiek aan de Universiteit Mannheim (Duitsland). Aan de Universiteit Mannheim bekleedt Thomas Gautschi diverse organisatorische functies, waaronder decaan van onderwijs.

Prof. dr. I. Glorieux is gewoon hoogleraar Sociologie en voorzitter van de vakgroep Sociologie aan de Vrije Universiteit Brussel. Hij geeft cursussen over sociale ongelijkheid, methodologie, sociologische theorie, cultuurpolitiek en tijdssociologie. Hij doet onderzoek naar de tijdsbesteding van de Vlamingen en analyseert de tijdsbesteding van de Belgen op basis van gegevens verzameld door het Nationaal Instituut voor de Statistiek. Hij is verder ook betrokken bij longitudinaal interuniversitair onderzoek over de transitie van school naar werk (SONAR) en doet onderzoek naar cultuurparticipatie. Ignace Glorieux is bestuurslid van de International Association for Time Use Research (IATUR), lid van het European Research Network on Transitions in Youth en lid van de expertgroep van Europese tijdsonderzoekers die het European Time Use Research Program van EUROSTAT superviseert. Van 2000 tot 2008 was hij voorzitter van de Vlaamse Vereniging voor Sociologie. Aan de Vrije Universiteit Brussel bekleedt Ignace Glorieux diverse organisatorische functies, waaronder het lidmaatschap van de Raad van Bestuur, de Senaat, het Faculteitsbestuur en de Onderzoeksraad. In 2004 en 2005 was hij lid van de onderzoeksvisitatiecommissie 'Sociale Wetenschappen' in Nederland. Hij was betrokken bij de visitatie van de Universiteit van Tilburg in verband met zijn specifieke expertise op het gebied van de vrijetijdswetenschappen.

Prof. dr. J. de Haan is hoofd van de onderzoeksgroep Tijd, media en cultuur van het Sociaal en Cultureel Planbureau (SCP en bijzonder hoogleraar ICT, Cultuur en Kennissamenleving,

aan de Erasmus Universiteit Rotterdam. Hij studeerde sociologie in Utrecht en deed aansluitend promotieonderzoek bij de onderzoeksschool ICS. In 1994 promoveerde hij op het proefschrift *Research groups in Dutch sociology*. Sinds 1994 is hij verbonden aan het (SCP) waar hij eerst onder als onderzoeker en later als projectleider onderzoek deed naar cultuurparticipatie in Nederland. Sinds 1998 is hij betrokken bij onderzoek naar de verspreiding en het gebruik van moderne informatie- en communicatietechnologie (ICT). Recente projecten waar hij aan werkte hadden betrekking op de digitale generatie, verschillen in digitale vaardigheden en de digitalisering van cultuur. In de periode 2004-2006 was hij secretaris van de KNAW-verkenningcommissie Sociologie.

M. Haerden is student van de bacheloropleiding Sociologie en Honoursacademy aan de Radboud Universiteit Nijmegen. Hij bevindt zich in het 3^e jaar van zijn bacheloropleiding en zit in de afrondende fase van het Honoursprogramma. In het kader van zijn studievereniging was Mathijs Haerden in het jaar 2011-2012 hoofdverantwoordelijke voor het organiseren van een studiereis. Mathijs Haerden neemt tevens deel aan de eerste Netherlands-Asia Honours Summer School, waarvoor in totaal 30 studenten van 13 universiteiten in Nederland zijn geselecteerd. Hij is in de zomer van 2012 voor zes weken naar Hong Kong en Sjanghai gegaan om een case-study uit te voeren en enkele cursussen te volgen aan de Chinese University of Hong Kong.

Prof. dr. D. Jacobs is hoogleraar Sociologie aan de Université Libre de Bruxelles. Zijn voornaamste onderzoeksthema's zijn integratie van etnische minderheden, politieke participatie van allochtonen en onderwijssociologie. Hij studeerde sociologie aan de Universiteit Gent (1993) en haalde zijn doctoraat in de sociale wetenschappen aan de Universiteit Utrecht (1998). Hij was in 2009-2010 intern coördinator van de onderzoeksevaluatie politieke en sociale wetenschappen aan de Université Libre de Bruxelles. In 2010-2011 was hij gedurende drie maanden gasthoogleraar aan het Urban Studies Priority Research Programme van de Universiteit Amsterdam in het departement politieke wetenschappen. Jacobs is houder van een ERC Starting Grant voor het project «Equal opportunities for migrant youth in educational systems with high levels of social and ethnic segregation – assessing the impact of school team resources».

Dr. W. Jansen is emeritus universitair docent Sociologie aan de Universiteit Utrecht. Hij behaalde in 1971 het doctoraalexamen Sociologie aan de Rijksuniversiteit Utrecht, met als specialisaties methoden en technieken van sociaal-wetenschappelijk onderzoek en sociale psychologie. In 1987 promoveerde hij op het proefschrift "*Operationaliseren: Traditie en Kritiek?*". Van 1972 tot 2011 was hij als docent/onderzoeker verbonden aan achtereenvolgens het Sociologisch Instituut, de vakgroep Theorie en Methodologie van de Sociologie en de vakgroep Empirisch-Theoretische Sociologie van de Universiteit Utrecht. De laatste decennia was hij voor wat betreft zijn onderwijs verbonden aan de vakgroep Methodenleer en Statistiek en voor wat betreft zijn onderzoek aan het "Interuniversity Center for Social Science Theory and Methodology" (ICS). Vanaf de oprichting in 1999 tot aan 2011 was hij ook verbonden aan het "University College Utrecht". In onderzoek heeft hij zich bezig gehouden met modellen voor sociale stratificatie en mobiliteit, met methoden voor dataverzameling, met inkomensongelijkheid tijdens perioden van markttransitie en met (de geschiedenis van) de beeldstatistiek.

Prof. Dr. Mart-Jan de Jong is hoogleraar Sociologie aan de Roosevelt Academy. Hij behaalde in 1979 zijn Doctoraal Sociologie aan de Universiteit Utrecht. Hij is vervolgens als universitair hoofddocent Sociologie gestart aan de Faculteit der Sociale Wetenschappen aan de Erasmus Universiteit Rotterdam. In 1987 behaalde de Jong zijn Doctoraat in de sociale

wetenschappen aan de Erasmus Universiteit Rotterdam, en werd hoofddocent Sociologie. Vanaf 2004 tot op heden is hij hoogleraar Sociologie aan de aan de Roosevelt Academy. Mart-Jan de Jong heeft boeken, artikelen en rapporten gepubliceerd op het terrein van het onderwijs voor kinderen van migranten, de multiculturele samenleving, en de herziening van de verzorgingsstaat. Daarnaast schreef hij een Nederlands en een Engels studieboek over de iconen van de theoretische sociologie.

Prof. dr. N. Wilterdink is emeritus hoogleraar Sociologie aan de Universiteit van Amsterdam. Hij studeerde sociologie aan de Universiteit van Amsterdam. Van 1998 tot medio 2011 was hij hoogleraar Cultuursociologie aan deze universiteit. Daarvoor was hij universitair hoofddocent aan deze universiteit, daarnaast bekleedde hij een aantal jaren aan de Universiteit Utrecht de Norbert Elias leerstoel in de studie van langetermijnprocessen. Hij was in 1986-87 research fellow aan het Europees Universitair Instituut te Florence en in 1996 gasthoogleraar aan de University of Minnesota in Minneapolis. Wilterdink was eerder lid van onderwijsvisitatiecommissies in Nederland en Ierland.

Dr. J. Winkels is historicus en socioloog en promoveerde in 1990 op een onderzoek naar gezag. Hij is momenteel directeur van het ITS, een instituut van de Radboud Universiteit Nijmegen (RU), dat vooral toegepast onderzoek uitvoert op het terrein van het onderwijs, de zorg en de arbeidsmarkt. Hij is voormalig vice-voorzitter van het College van Bestuur van de RU en werkte veertien jaar bij het Centraal Bureau voor de Statistiek. Recent was hij als onderzoeker actief in projecten over de rol van maatschappelijke voorhoedes in het onderwijs, het studeren met een functiebeperking in het hoger onderwijs, procesevaluaties van NWO-programma's, de programmering van onderzoek aan een hogeschool en de introductie van intakegesprekken aan een universiteit.

Bijlage 2: Bezoekprogramma

08:30 – 9:30	Gesprek met management	Prof. dr. Klaas Sijtsma, decaan TSB Prof. dr. Paul de Graaf, vicedecaan onderwijs Prof. dr. Matthijs Kalmijn, voorzitter departement Sociologie Dr. Wilfred Uunk, opleidingsdirecteur bachelor Sociologie en master Sociology Dr. Arno van der Avort, beleidsdirecteur Education and Research Institute
9:30 – 10:30	Studenten bacheloropleiding Sociologie en studenten masteropleiding Sociology	Lisette van Noort, eerstejaars student Yvette Weesie, tweedejaars student Kübra Kara, tweedejaars student Emanuelle Drissen, derdejaars student Koen Vinckx, masterstudent Mandy Verweijen, masterstudent
10:30 – 11:15	Docenten bacheloropleiding Sociologie en docenten masteropleiding Sociology	Dr. Ellen Verbakel, docent Sociale vraagstukken, docent Contemporary sociological theories Dr. Erik van Ingen, docent Thema: cultuur, gezondheid en sport, docent Theorie en onderzoek: cultuur, gezondheid en sport, docent Social capital: networks, resources and attitudes Prof. dr. Matthijs Kalmijn, docent Primaire relaties Dr. Nienke Moor, docent Theme: religion and identity, begeleider Bachelor's thesis Dr. Inge Sieben, docent Onderwijs, arbeid en beleid Dr. Ruud Luijkx, docent Sociological research lab, docent Thema: cultuur, gezondheid en sport, docent Theorie en onderzoek: cultuur, gezondheid en sport, docent Master's seminar sociology <i>NB alle docenten zijn betrokken bij de begeleiding van de Master's thesis</i>
11:15 – 11:30	Pauze	
11:30 – 12:00	Opleidingscommissie (OLC)	Hans Pieter de Win, eerstejaars student Inge Horrevorts, tweedejaars student Lieke Hazebroek, derdejaars student Mariëlle Tuinder BSc, masterstudent Dr. Inge Sieben, departement Sociologie Dr. Ruud Luijkx, departement Sociologie Dr. John Gelissen, departement Methoden en Technieken van Onderzoek
12:00 – 12:45	Lunch	
12:45 – 13:30	Examencommissie en studieadviseurs	Prof. dr. Marc van Veldhoven, vicevoorzitter, voorzitter ad interim, departement Personeelwetenschappen Dr. Wilco Emons, departement Methoden en Technieken van Onderzoek Dr. Roel Rutten, departement Organisationswetenschappen Mr. Hennie van der Pol, ambtelijk secretaris Examencommissie Daan Oudbier MSc, studieadviseur bacheloropleidingen Drs. Renske Helmer, studieadviseur masteropleidingen
13:30 – 14:00	Alumni	Marloes van Laarhoven, MSc Levi van den Bogaard, MSc Milou Keijzers, BSc Sylvie de Louw, MSc Marjolein Oomes, MSc

		Maarten Balvers, MSc
14:00 – 14:30	Voorbereiden eindgesprek (commissie intern)	
14:30 – 15:30	Eindgesprek management	Prof. dr. Klaas Sijtsma, decaan TSB Prof. dr. Paul de Graaf, vicedecaan onderwijs Prof. dr. Matthijs Kalmijn, voorzitter departement Sociologie Dr. Wilfred Uunk, opleidingsdirecteur bachelor Sociologie en master Sociology Dr. Arno van der Avort, beleidsdirecteur Education and Research Institute
15:30 – 17:30	Opstellen voorlopige bevindingen (commissie intern)	
17:30 – 17:45	Mondelinge presentatie voorlopige bevindingen (openbaar)	alle gesprekspartners
17:45 – 18:15	Receptie	alle gesprekspartners

Bijlage 3: Domeinspecifiek referentiekader Sociologie

1. Inleiding en het referentiekader

Het domeinspecifiek referentiekader Sociologie 2011 is opgesteld ten behoeve van de beoordeling van de bachelor- en masteropleidingen aan de universiteiten in Nederland die binnen het cluster Sociologie 2011 vallen. In het referentiekader worden de minimumeisen geformuleerd waar een wetenschappelijke opleiding in een (deel)gebied van de sociologie aan moet voldoen. Met behulp van dit referentiekader kunnen de opleidingen sociologie de gemaakte keuzes nader beargumenteren en aantonen dat aan de criteria uit het accreditatiekader van de NVAO wordt voldaan.

2. Doelstellingen, niveau en oriëntatie van de opleidingen

De doelstellingen van de opleidingen brengen tot uitdrukking dat de opleidingen studenten zowel inhoudelijk als academisch vormen. Dit betekent dat studenten tijdens de opleiding kennis en inzicht krijgen in het vakgebied van de sociologie en dat ze zowel relevante vakspecifieke als algemene academische vaardigheden verwerven. De opleidingen benadrukken daartoe: de kenmerken en waarde van wetenschappelijk onderzoek in de sociologie; het belang van kennis van en inzicht in theorie en methodologie; het belang van kennis van en inzicht in de belangrijkste maatschappelijke instituties en sociale problemen van een moderne samenleving, de maatschappelijke toepassing, en het kunnen reflecteren op eigen werk en het werk van anderen. De opleidingen bieden zodoende een kader waarbinnen de student leert om de verworven kennis en inzichten op een wetenschappelijk verantwoorde manier toe te passen.

De opleidingen bereiden studenten voor op een maatschappelijke loopbaan of verdergaande wetenschappelijke opleiding waarin de kennis en vaardigheden die zij tijdens de studie verworven hebben relevant zijn. Het gaat daarbij in het algemeen niet zozeer om de voorbereiding op een bepaald, nader te specificeren beroep of functie, maar veeleer om het verwerven van een academische houding en de academische vaardigheden die in verschillende functies op academisch niveau worden gevraagd. De bachelorfase is onvervangbaar voor de ontwikkeling van een generieke academische denkwijze. In het bachelor programma leren studenten hoe sociologie past binnen het breder palet van maatschappijwetenschappen, en leren zij wetenschappelijke vragen in een bredere maatschappelijke context te plaatsen. Het belang van de bachelor bij de ontwikkeling van academische vaardigheden in aanmerking nemend, moeten voorzieningen om studenten met een hbo-bachelordiploma voor te bereiden op een instroom in een wo-master vooral gericht zijn op het tot ontwikkeling brengen van een academische denkwijze en het vullen van methodische hiaten. Dit omvat het versterken van het inzicht in de samenhang tussen de afzonderlijke kennisgebieden, het zich eigen maken en gebruiken van onderzoeksmethoden alsmede het leren reflecteren op de resultaten van (eigen) onderzoek.

Een bacheloropleiding biedt een algemene en brede basisopleiding die opleidt tot een elementair academisch niveau. Studenten die een bacheloropleiding hebben afgerond, voldoen aan de voorwaarden voor toelating tot een universitaire masteropleiding. Een masteropleiding biedt ten opzichte van de bacheloropleiding verdieping en in veel gevallen specialisatie binnen de sociologie. De masteropleiding biedt ook meer gespecialiseerde voorbereiding op de toekomstige werkkring, zoals onderzoeksinstellingen, overheid en bedrijfsleven.

3. De eindkwalificaties

Eindkwalificaties van een *bacheloropleiding* brengen tot uitdrukking dat studenten die de opleiding sociologie hebben afgerond, beschikken over kennis en inzicht in de sociologie en de toepassing daarvan, oordeelsvorming, communicatieve en leervaardigheden op een meer basaal academisch niveau. Daarnaast wordt verwacht dat de eindkwalificaties gerelateerd zijn aan de vereisten voor toegang tot een (tenminste één) masteropleiding en eventueel de beroepspraktijk. De eindkwalificaties van alle *masteropleidingen* brengen tot uitdrukking dat studenten die de opleiding hebben afgerond, beschikken over kennis en inzicht en de toepassing daarvan, oordeelsvorming, communicatieve en leervaardigheden op een meer gevorderd academisch niveau. Een fundamenteel verschil tussen basaal en gevorderd niveau is hierbij de mate aan zelfstandigheid in het bedenken en formuleren van onderzoeksvragen, in het toepassen van theorieën en onderzoeksmethoden dat van een afgestudeerde wordt verwacht. De eindkwalificaties behoren minimaal gelijk te zijn aan de eventuele eisen die de beroepspraktijk stelt aan afgestudeerde sociologen.

De eindkwalificaties worden in dit domeinspecifieke referentiekader gekoppeld aan de zogenaamde Dublin descriptoren. Waar wenselijk wordt hieronder aangegeven welke eindkwalificaties specifiek voor het masterniveau gelden. Voor de overige eindkwalificaties geldt voor de bachelor een meer basaal niveau en voor de master een meer gevorderd niveau.

Kennis en inzicht

De afgestudeerde van een bachelor en master opleiding sociologie beschikt over aantoonbare wetenschappelijke kennis en inzicht van het vakgebied. Een en ander is vastgelegd in de eindkwalificaties:

- KI 1. kennis van de hoofdvragen van de sociologie
- KI 2. kennis van de sleutelbegrippen en belangrijkste theoretische tradities van de sociologie;
- KI 3. inzicht in de geschiedenis en ontwikkeling van de sociologie;
- KI 4. kennis van methoden en technieken van sociaal-wetenschappelijk onderzoek;
- KI 5. kennis van manieren van operationalisering, betrouwbaarheid en validiteit en de wijze waarop dit beoordeeld kan worden of worden vastgesteld;
- KI 6. kennis van kwalitatieve en kwantitatieve dataverzamelmethode en analysetechnieken en onderzoeksdesigns van sociaal-wetenschappelijk onderzoek;
- KI 7. basiskennis van kennistheoretische en maatschappelijke dimensies van de sociologiebeoefening;
- KI 8. basiskennis van en inzicht in de belangrijkste maatschappelijke instituties en sociale problemen van een moderne samenleving;
- KI 9. kennis van de grondbeginselen van andere gedrags- en maatschappijwetenschappen;
- KI 10. kennis van en inzicht in de toepassing van sociaal-wetenschappelijke theorieën op maatschappelijke vraagstukken of beleidsvraagstukken.

Daarenboven geldt specifiek op masterniveau:

- KI 11. kennis van en inzicht in vraagstukken van het vakgebied.

Toepassen van kennis en inzicht

De afgestudeerde beschikt over competenties voor het opstellen en verdiepen van argumentaties en voor het oplossen van problemen op het vakgebied. Meer concreet geldt voor afgestudeerden bachelor sociologie:

- T 1. maatschappelijke problemen in verband kunnen brengen met sociologische problemen en theorieën;
- T 2. problemen kunnen vertalen in onderzoeksontwerpen;
- T 3. systematisch gebruik kunnen maken van wetenschappelijke theorieën en hypothesen kunnen afleiden;
- T 4. theoretische begrippen kunnen operationaliseren en meetbaar maken;
- T 5. vanuit een onderzoeksontwerp zelfstandig een klein (deel)onderzoek kunnen uitvoeren met toepassing van hedendaagse methoden en technieken alsmede digitale hulpmiddelen bij informatieverzameling en –analyse;
- T 6. het - na kritische reflectie op de bruikbaarheid en toepasbaarheid – kunnen verbinden van onderzoeksresultaten met wetenschappelijke theorieën en een maatschappelijke problematiek;
- T 7. over de maatschappelijke implicaties van sociale ontwikkelingen of van beleid wetenschappelijk kunnen reflecteren;
- T 8. bezitten van een wetenschappelijke habitus in de beroepsuitoefening.

Daarenboven geldt specifiek op masterniveau dat afgestudeerden:

- T 9. op minstens één of enkele deelgebieden van het vakgebied een zelfstandige bijdrage kunnen leveren aan kennis op het vakgebied;
- T 10. zelfstandig en op wetenschappelijk verantwoorde wijze een onderzoek kunnen verrichten en daarbij methodische en veldinhoudelijke kennis toepassen;
- T 11. op verantwoorde wijze sociaal-wetenschappelijke inzichten kunnen vertalen en toepassen ten behoeve van de beroepspraktijk;
- T 12. het vermogen hebben tot sociologisch gefundeerde reflectie op maatschappelijke vraagstukken.

Oordeel

- O 1. Onderkennen, en het vermogen tot kritische beoordeling, van vooronderstellingen, informatiegehalte en empirische houdbaarheid van belangrijke sociologische theorieën en inzichten;
- O 2. kunnen beoordelen van de relevantie en toepasbaarheid van wetenschappelijke theorieën en inzichten op deelgebieden;
- O 3. het vermogen tot kritische beoordeling van uitgevoerd onderzoek op basis van kennis en praktische beheersing van hedendaagse sociaal-wetenschappelijke methoden en technieken van onderzoek;
- O 4. bij concrete problemen de achterliggende wetenschappelijke discussie kunnen herkennen;
- O 5. een wetenschappelijk standpunt betrekken, maar ook kritisch op waarde kunnen schatten;
- O 6. besef van andere vakgebieden en partijen en het kunnen beoordelen van hun (wetenschappelijke) kwaliteiten en beperkingen;
- O 7. geleerd hebben om rekening te houden met maatschappelijke en ethische waarden en normen; deze kunnen integreren in professioneel gedrag waaronder eigen onderzoek; toepassen van eigen wetenschappelijk perspectief op problemen die zich in de praktijk voordoen.

Daarenboven geldt specifiek op masterniveau:

- O 8. het zich als socioloog kunnen bewegen in een krachtenveld met actoren;

- O 9. voldoende kunnen reflecteren op de wetenschappelijke kwaliteit van onderzoek en/of beleidsaanbevelingen binnen de organisationele, politiek-bestuurlijke en maatschappelijke context waar het onderzoek en/of de beleidsaanbeveling is uitgevoerd.

Communicatie

- C 1. In staat zijn om adequaat schriftelijk te rapporteren voor vakgenoten en niet-vakgenoten;
- C 2. in staat zijn tot actief en goed taalgebruik in woord en geschrift;
- C 3. in staat zijn om een mondelinge wetenschappelijke presentatie te geven met en zonder multimedia, en het daarbij helder expliciteren van eigen gedachtegang en werkwijze.
- C 4. in staat zijn op constructieve wijze commentaar en kritiek te leveren op de rapportage van medestudenten, vakgenoten, collega's en/of opdrachtgever(s).

Leervaardigheden

- L 1. Het vermogen om snel en efficiënt de voor een bepaald probleem relevante informatie te verzamelen en te beoordelen;
- L 2. kunnen samenwerken met medestudenten en vakgenoten en/of belanghebbenden binnen een organisatie of beleidsveld.

Daarenboven geldt specifiek op masterniveau:

- L 3. zelfstandigheid bij het doen van onderzoek en bij de beroepsuitoefening;
- L 4. het vermogen om de bijdragen en de rol van andere actoren in de wetenschappelijke interactie goed in te schatten;
- L 5. in staat zijn om de voor de beroepsuitoefening relevante nationale en internationale ontwikkelingen op het vakgebied kritisch te volgen, te evalueren en toe te passen;
- L 6. in staat zijn om kennis, inzicht en probleemoplossende vermogens toe te passen in nieuwe of onbekende omstandigheden binnen een bredere (of multidisciplinaire) context die gerelateerd is aan het vakgebied; in staat zijn om kennis te integreren en met complexe materie om te gaan.

Bijlage 4: Eindkwalificaties

Bacheloropleiding Sociologie, indeling naar Dublin Descriptoren

1. Kennis en inzicht

- 1.1. kennis van de basisbeginselen van de sociologie (sociale problemen, hoofdvragen; sleutelbegrippen, belangrijkste theoretische tradities, geschiedenis van de sociologie);
- 1.2. kennis en inzicht in deelgebieden van de sociologie;
- 1.3. kennis van de methoden en technieken van sociaalwetenschappelijk onderzoek;
- 1.4. kennis van wijsgerige, (sociaal-filosofische en kennistheoretische) dimensies van de sociologie-beoefening;
- 1.5. kennis en inzicht in sociaal-culturele geschiedenis van de hedendaagse samenleving
- 1.6. kennis van de grondbeginselen van andere gedrags- en maatschappijwetenschappen.

2. Toepassing van kennis en inzicht

- 2.1. maatschappelijke problemen in verband kunnen brengen met sociologische problemen en theorieën;
- 2.2. systematisch gebruik kunnen maken van wetenschappelijke theorieën en hypothesen kunnen afleiden;
- 2.3. het kunnen verrichten van empirisch onderzoek (het kunnen vertalen van problemen in onderzoeksontwerpen, het kunnen operationaliseren en meten, het kunnen toepassen van hedendaagse methoden en technieken, onder andere met behulp van de computer);
- 2.4. het kunnen interpreteren van onderzoeksresultaten en het – na kritische reflectie op de bruikbaarheid en toepasbaarheid – kunnen verbinden van onderzoeksresultaten met wetenschappelijke theorieën en een maatschappelijke problematiek;
- 2.5. het kunnen reflecteren op beleid en het kunnen toepassen van sociaalwetenschappelijke theorieën op beleidsvraagstukken;
- 2.6. verkrijgen van academische vaardigheden en een wetenschappelijke habitus.

3. Oordeelsvorming

- 3.1. kritisch kunnen beoordelen van sociologische literatuur;
- 3.2. kennis van en het vermogen tot kritische beoordeling van vooronderstellingen, informatiegehalte en empirische houdbaarheid en toepasbaarheid van de belangrijkste sociologische theorieën en inzichten;
- 3.3. het vermogen tot kritische beoordeling van uitgevoerd onderzoek op basis van kennis en praktische beheersing van hedendaagse sociaalwetenschappelijke methoden en technieken van onderzoek;
- 3.4. een wetenschappelijk standpunt kunnen betrekken;
- 3.5. geleerd hebben om rekening te houden met maatschappelijke en ethische waarden en normen; deze kunnen integreren in professioneel gedrag waaronder eigen onderzoek.

4. Communicatie

- 4.1. het vermogen sociologische kennis op adequate wijze, mondeling of schriftelijk, over te dragen op vakgenoten en niet-vakgenoten;
- 4.2. passieve beheersing van academisch Engels;
- 4.3. vaardigheden op gebied van ICT en presenteren.

5. Leervaardigheden

- 5.1. het vermogen om snel en efficiënt de voor een bepaald probleem relevante informatie te verzamelen en te beoordelen;

- 5.2. zelfstandigheid bij het doen van onderzoek;
- 5.3. het kunnen samenwerken met medestudenten.

Masteropleiding Sociology, indeling naar Dublin Descriptoren

1. Kennis en inzicht

- 1.1. kennis van en inzicht in de 'state-of-the-art' op het terrein van de sociologische probleemformulering en sociologische theorievorming;
- 1.2. kennis van en inzicht in deelgebieden van de sociologie, met name sociale cohesie vraagstukken;
- 1.3. kennis van en inzicht in geavanceerde onderzoeksmethoden en technieken;
- 1.4. kennis en inzicht in het vertalen van resultaten van sociologische analyse in interventiestrategieën en het evalueren ervan.

2. Toepassing van kennis en inzicht

- 2.1. zelfstandig in staat zijn om complexe sociale vragen te formuleren in heldere sociologische probleemstellingen, gebruikmakend van 'state-of-the-art' theorieën en af kunnen leiden van meer eenvoudige en meer complexe hypothesen; het kritisch kunnen reflecteren op houdbaarheid van theorieën;
- 2.2. op minstens één of enkele deelgebieden van het vakgebied een zelfstandige en originele bijdrage kunnen leveren aan kennis op het vakgebied, en daarbij ook op verantwoorde wijze kunnen formuleren van verbetering van onderzoek;
- 2.3. het kunnen toepassen van geavanceerde hedendaagse methoden en technieken van onderzoek in zelfstandig uitgevoerd onderzoek, d.w.z. zelfstandig en op wetenschappelijk verantwoorde wijze een onderzoek kunnen verrichten en daarbij methodische en veldinhoudelijke kennis toepassen, het kritisch kunnen reflecteren op gebruikte onderzoeksmethoden en uitkomsten van onderzoek;
- 2.4. kennis en inzicht van beleidsinterventie en analyse kunnen toepassen: dat wil zeggen, op verantwoorde wijze sociaalwetenschappelijke inzichten kunnen vertalen en toepassen ten behoeve van de oplossing van sociale vraagstukken en ter analyse van beleid.

3. Oordeelsvorming

- 3.1. kritische reflectie op onderzoek: bij concrete problemen de achterliggende wetenschappelijke discussie kunnen herkennen; kritisch reflecteren op probleemstellingen; kritisch reflecteren op theoretische veronderstellingen en empirische houdbaarheid van sociologische en ander sociaalwetenschappelijke theorieën en inzichten; kritisch reflecteren op afleiding van hypothesen;
- 3.2. kritische reflectie op accumulatie van kennis in deelgebieden van de Sociologie en het kunnen leggen van relaties tussen verschillende deelgebieden;
- 3.3. kritische reflectie op de toepassing van methoden en technieken van sociaalwetenschappelijk onderzoek;
- 3.4. kritische reflectie op de toepassing van kennis en inzicht voor beleidsinterventie en analyse;
- 3.5. besef van andere vakgebieden en partijen, en het kunnen beoordelen van hun (wetenschappelijke) kwaliteiten en beperkingen;
- 3.6. ethische waarden en normen integreren in professioneel gedrag.

4. Communicatie

- 4.1. schriftelijk en mondeling communicatievermogen over onderzoek en probleemoplossingen op het vakgebied van de sociologie;

- 4.2. vermogen om op constructieve wijze commentaar en kritiek te leveren op de rapportage van medestudenten, vakgenoten, en collega's;
- 4.3. actieve toepassing van academisch Engels in woord en geschrift.

5. Leervaardigheden

- 5.1. snel en efficiënt de voor een bepaald probleem en eigen vakgebied relevante informatie te verzamelen en te beoordelen;
- 5.2. de voor de beroepsuitoefening relevante nationale en internationale ontwikkelingen op het vakgebied kritisch kunnen volgen, kunnen evalueren en toe kunnen passen;
- 5.3. zelfstandig een onderzoek op het vakgebied kunnen opzetten, uitvoeren en erover rapporteren.

Bijlage 5: Curricula

Bachelorprogramma Sociologie

Eerste jaar

	Cursusnaam		EC
400007	Academische vaardigheden SOC 1	P	2
400112	Sociologie voor maatschappijwetenschappen		5
421003	Hoofdvragen van de sociologie	P	6
424501	MTO-A-MAW: Inleiding methodenleer		5
400008	Academische vaardigheden SOC 2	P	2
500304	Introduction to psychology for the social sciences		5
432101	Sociaal-culturele geschiedenis		5
400009	Academische vaardigheden SOC 3	P	2
760007	Economie voor maatschappijwetenschappen	P	5
400115	Sociale vraagstukken	P	12
424503	MTO-B-MAW: Inleiding statistiek	P	5
441084	Inleiding organisatiewetenschappen voor maatschappijwetenschappen	P	6
Totaal			60

Tweede jaar

	Cursusnaam		EC
400145	Onderwijs, arbeid en beleid	P	6
400146	Primaire relaties	P	6
431049	Theme: culture, society and history		6
425022	Wetenschapsfilosofie		6
424520	MTO-C-MAW: Technieken voor causale analyse	P	6
Minorvak 1			6
400148	Thema: cultuur , gezondheid en sport	P	6
431064	Theorie en onderzoek: cultuur , gezondheid en sport	P	6
400135	Contemporary sociological theories	P	6
424522	MTO-D-MAW: Constructie en analyse van vragenlijsten	P	6
Totaal			60

Derde jaar

	Cursusnaam		EC
Minorvak 2			6
400140	Theme: values and norms	P	6
400149	Theme: religion and identity	P	6
400150	Minderheden en beleid	P	6
424239	MTO-E-MAW: Qualitative research methods		6
Minorvak 3			6
Keuzevak*			6
400990	Bachelor's Thesis Sociology	P	12
431013	Sociale filosofie voor sociologie		6
Totaal			60

* Mogelijk keuze vak is Arbeidsmarktstage Sociologie (6 EC)

P = practicum

Masterprogramma Sociology

Semester 1		Semester 2
Blok 1	Blok 2	
Social capital (6 EC)	Sociology of crime (6 EC)	Master's Thesis Sociology (24 EC)
Solidarity & social policy (6 EC)	Recent advances (6 EC)	
Sociological research lab (6 EC)		
Master's seminar sociology (6 EC)		

Bijlage 6: Kwantitatieve gegevens over de opleidingen

Bacheloropleiding Sociologie

Studievoortgang: in-, door- en uitstroomgegevens propedeuse

Rendement Bacheloropleiding Sociologie (peildatum 1 oktober 2011): propedeuse behaald								
cohort	N (% vrouw)	BSA +	prop na 1 j	prop na 2 j	prop na 3 j	prop na ≥ 4j	nog bezig	gestaakt
2005-2006	41 (66%)	61%	11%	27%	44%	49%	0%	51%
2006-2007	37 (54%)	72%	8%	46%	49%	51%	0%	49%
2007-2008	43 (56%)	82%	12%	42%	56%	65%	0%	35%
2008-2009	37 (62%)	73%	18%	38%	59%		3%	38%
2009-2010	36 (55%)	74%	12%	42%			28%	31%
2010-2011	38 (55%)	82%	21%				45%	34%
2011-2012	48 (60%)							

Studievoortgang: in-, door- en uitstroomgegevens post-propedeuse

Rendement Bacheloropleiding Sociologie (peildatum 1 oktober 2011): bachelordiploma behaald							
cohort	N (% vrouw)	BSA +	diploma na 3 j	diploma na 4 j	diploma > 4 j	nog bezig	gestaakt
2005-2006	41 (66%)	61%	10%	24%	42%	0%	58%
2006-2007	37 (54%)	72%	14%	38%	46%	3%	51%
2007-2008	43 (56%)	82%	33%	51%		14%	35%
2008-2009	37 (62%)	73%	30%			29%	41%
2009-2010	36 (55%)	74%				70%	30%
2010-2011	38 (55%)	82%				66%	34%
2011-2012	48 (60%)						

Masteropleiding Sociology

Rendement Masteropleiding Sociology (peildatum 1 oktober 2011): premaster behaald (eigen cijfers)

Rendement Masteropleiding Sociology (peildatum 1 oktober 2011): masterdiploma behaald						
cohort	N (% vrouw)	diploma na 1 j	diploma na 2 j	diploma > 2 j	nog bezig	gestaakt
2005-2006	14 (71%)	86%	86%	93%	0%	7%
2006-2007	16 (81%)	75%	94%		0%	6%
2007-2008	14 (50%)	86%	100%		0%	0%
2008-2009	14 (71%)	93%	100%		0%	0%
2009-2010	18 (67%)	100%			0%	0%
2010-2011	8 (57%)	100%			0%	0%
2011-2012	30 (60%)					

Bijlage 7: Bestudeerde bijlagen en documenten

- Scripties / essays en beoordelingsformulieren;
- Voorlichtingsmateriaal;
- Studiemateriaal: boeken en syllabi, readers, studiehandleidingen;
- Verplichte literatuur die studenten zelf (via internet) verzamelen;
- Voorbeelden van werkstukken, portfolio's, onderzoeksverslagen van studenten;
- Scriptiereglementen en richtlijnen voor het maken van werkstukken;
- Stagereglementen/handleidingen;
- Tentamen- en examenreglement;
- Toetsmaterialen (tentamens, toetshandleiding, toetsbeleid en dergelijke) met modelantwoorden;
- Recente verslagen Opleidingscommissie, Examencommissie, onderwijsjaarverslagen, bachelor-masterovergangsregelingen;
- Onderwijs- en curriculumevaluaties, studententevredenheidsmonitor(en), etc.;
- Alumni-enquêtes;
- Materiaal over de studieverenigingen;
- Jaarverslagen (onderwijs, onderzoek, laatste drie jaar).

Studentnummers van de geselecteerde bachelorscripties

822713	743198	156497	836552	546422
946153	893998	916416	998897	971158
678167	583360	820583	454943	764128
538942	102141	539922	612549	387197
701681	406353	801252	741063	719319

Studentnummers van de geselecteerde masterscripties

678167	898647	743198	748017	874993
822713	791699	949659	365916	105701
904655	580337	149695	679201	793527

Bijlage 8. Onafhankelijkheidsverklaringen

ONAFHANKELIJKHEIDS- EN GEHEIMHOUDINGSVERKLARING

INDIENEN VOORAFGAAND AAN DE OPLEIDINGSBEOORDELING

ONDERGETEKENDE

NAAM: J. Peschar
ADRES: weg vd Jaspershamer 13
9741 EN Haren

IS ALS DESKUNDIGE / SECRETARIS GEVRAAGD VOOR HET BEOORDELEN VAN DE OPLEIDING:

ZIE BIJLAGE

AANGEVRAAGD DOOR DE INSTELLING:

ZIE BIJLAGE

VERKLAART HIERBIJ GEEN (FAMILIE)RELATIES OF BANDEN MET BOVENGENOEMDE INSTELLING TE ONDERHOUDEN, ALS PRIVEPERSOON, ONDERZOEKER / DOCENT, BEROEPSBEOEFENAAR OF ALS ADVISEUR, DIE EEN VOLSTREKT ONAFHANKELIJKE OORDEELSVORMING OVER DE KWALITEIT VAN DE OPLEIDING TEN POSITIEVE OF TEN NEGATIEVE Zouden kunnen beïnvloeden;

VERKLAART HIERBIJ ZODANIGE RELATIES OF BANDEN MET DE INSTELLING DE AFGELOPEN VIJF JAAR NIET GEHAD TE HEBBEN;

VERKLAART STRIKTE GEHEIMHOUDING TE BETRACHTEN VAN AL HETGEEN IN VERBAND MET DE BEOORDELING AAN HEM/HAAR BEKEND IS GEWORDEN EN WORDT, VOOR ZOVER DE OPLEIDING, DE INSTELLING OF DE NVAO HIER REDELIJKERWIJS AANSPRAAK OP KUNNEN MAKEN.

VERKLAART HIERBIJ OP DE HOOGTE TE ZIJN VAN DE NVAO GEDRAGSCODE.

PLAATS: Haren DATUM: 7/3/12

HANDTEKENING:

ONAFHANKELIJKHEIDS- EN GEHEIMHOUDINGSVERKLARING

INDIENEN VOORAFGAAND AAN DE OPLEIDINGSBEOORDELING

ONDERGETEKENDE Gansbeke

NAAM:

ADRES:

IS ALS DESKUNDIGE / SECRETARIS GEVRAAGD VOOR HET BEOORDELEN VAN DE OPLEIDING:

ZIE BIJLAGE

AANGEVRAAGD DOOR DE INSTELLING:

ZIE BIJLAGE

VERKLAART HIERBIJ GEEN (FAMILIE)RELATIES OF BANDEN MET BOVENGENOEMDE INSTELLING TE ONDERHOUDEN, ALS PRIVEPERSOON, ONDERZOEKER / DOCENT, BEROEPSBEOEFENAAR OF ALS ADVISEUR, DIE EEN VOLSTREKT ONAFHANKELIJKE OORDEELSVORMING OVER DE KWALITEIT VAN DE OPLEIDING TEN POSITIEVE OF TEN NEGATIEVE Zouden kunnen beïnvloeden;

VERKLAART HIERBIJ ZODANIGE RELATIES OF BANDEN MET DE INSTELLING DE AFGELOPEN VIJF JAAR NIET GEHAD TE HEBBEN;

VERKLAART STRIKTE GEHEIMHOUDING TE BETRACHTEN VAN AL HETGEEN IN VERBAND MET DE BEOORDELING AAN HEM/HAAR BEKEND IS GEWORDEN EN WORDT, VOOR ZOVER DE OPLEIDING, DE INSTELLING OF DE NVAO HIER REDELIJKERWIJS AANSPRAAK OP KUNNEN MAKEN.

VERKLAART HIERBIJ OP DE HOOGTE TE ZIJN VAN DE NVAO GEDRAGSCODE.

PLAATS: Mankwim DATUM: 8/3/12

HANDTEKENING:

ONAFHANKELIJKHEIDS- EN GEHEIMHOUDINGSVERKLARING

INDIENEN VOORAFGAAND AAN DE OPLEIDINGSBEOORDELING

ONDERGETEKENDE

NAAM: Mathijs Haerden

ADRES: Graatsweg 240

IS ALS DESKUNDIGE / SECRETARIS GEVRAAGD VOOR HET BEOORDELEN VAN DE OPLEIDING:

ZIE BIJLAGE

AANGEVRAAGD DOOR DE INSTELLING:

ZIE BIJLAGE

VERKLAART HIERBIJ GEEN (FAMILIE)RELATIES OF BANDEN MET BOVENGENOEMDE INSTELLING TE ONDERHOUDEN, ALS PRIVÉPERSOON, ONDERZOEKER / DOCENT, BEROEPSBEOEFENAAR OF ALS ADVISEUR, DIE EEN VOLSTREKT ONAFHANKELIJKE OORDEELSVORMING OVER DE KWALITEIT VAN DE OPLEIDING TEN POSITIEVE OF TEN NEGATIEVE ZOUDE KUNNEN BEINVLOEDEN.

VERKLAART HIERBIJ ZODANIGE RELATIES OF BANDEN MET DE INSTELLING DE AFGELOPEN VIJF JAAR NIET GEHAD TE HEBBEN.

VERKLAART STRIKTE GEHEIMHOUDING TE BETRACHTEN VAN AL HETGEEN IN VERBAND MET DE BEOORDELING AAN HEM/HAAR BEKEND IS GEWORDEN EN WORDT, VOOR ZOVER DE OPLEIDING, DE INSTELLING OF DE NVAO HIER REDELIJKERWIJS AANSPRAAK OP KUNNEN MAKEN.

VERKLAART HIERBIJ OP DE HOOGTE TE ZIJN VAN DE NVAO GEDRAGSCODE.

PLAATS: Nijmegen

DATUM: 06-03-2012

HANDTEKENING:

1

ONAFHANKELIJKHEIDS- EN GEHEIMHOUDINGSVERKLARING

INDIENEN VOORAFGAAND AAN DE OPLEIDINGSBEOORDELING

ONDERGETEKENDE

NAAM: Dr. J. W. Winkel

ADRES: Postbus 9048 (500 VK) Nijmegen

IS ALS DESKUNDIGE / SECRETARIS GEVRAAGD VOOR HET BEOORDELEN VAN DE OPLEIDING:

ZIE BIJLAGE

AANGEVRAAGD DOOR DE INSTELLING:

ZIE BIJLAGE

VERKLAART HIERBIJ GEEN (FAMILIE)RELATIES OF BANDEN MET BOVENGENOEMDE INSTELLING TE ONDERHOUDEN, ALS PRIVÉPERSOON, ONDERZOEKER / DOCENT, BEROEPSBEOEFENAAR OF ALS ADVISEUR, DIE EEN VOLSTREKT ONAFHANKELIJKE OORDEELSVORMING OVER DE KWALITEIT VAN DE OPLEIDING TEN POSITIEVE OF TEN NEGATIEVE ZOUDE KUNNEN BEINVLOEDEN.

VERKLAART HIERBIJ ZODANIGE RELATIES OF BANDEN MET DE INSTELLING DE AFGELOPEN VIJF JAAR NIET GEHAD TE HEBBEN.

VERKLAART STRIKTE GEHEIMHOUDING TE BETRACHTEN VAN AL HETGEEN IN VERBAND MET DE BEOORDELING AAN HEM/HAAR BEKEND IS GEWORDEN EN WORDT, VOOR ZOVER DE OPLEIDING, DE INSTELLING OF DE NVAO HIER REDELIJKERWIJS AANSPRAAK OP KUNNEN MAKEN.

VERKLAART HIERBIJ OP DE HOOGTE TE ZIJN VAN DE NVAO GEDRAGSCODE.

PLAATS: Nijmegen

DATUM: 7-9-2012

HANDTEKENING:

1

ONAFHANKELIJKHEIDS- EN GEHEIMHOUDINGSVERKLARING

INDIENEN VOORAFGAAND AAN DE OPLEIDINGSBEOORDELING

ONDERGETEKENDE

 NAAM: *N. A. Wilterdink*

 ADRES: *Geert van der Veenstraat 21, 1077 DM Amsterdam*

 IS ALS DESKUNDIGE / SECRETARIS GEVRAAGD VOOR HET BEOORDELEN VAN DE OPLEIDING: *Sociologie*

ZIE BIJLAGE

AANGEVRAAGD DOOR DE INSTELLING:

ZIE BIJLAGE

VERKLAART HIERBIJ GEEN (FAMILIE)RELATIES OF BANDEN MET BOVENGENOEMDE INSTELLING TE ONDERHOUDEN ALS PRIVÉPERSOON, ONDERZOEKER / DOCENT, BEROEPSBEOEFENAAR OF ALS ADVISEUR, DIE EEN VOLSTREKT ONAFHANKELIJKE OORDEELSVORMING OVER DE KWALITEIT VAN DE OPLEIDING TEN POSITIEVE OF TEN NEGATIEVE Zouden kunnen beïnvloeden.

VERKLAART HIERBIJ ZODANIGE RELATIES OF BANDEN MET DE INSTELLING DE AFGELOPEN VIJF JAAR NIET GEHAD TE HEBBEN.

VERKLAART STRIKTE GEHEIMHOUDING TE BETRACHTEN VAN AL HETGEEN IN VERBAND MET DE BEOORDELING AAN HEM/HAAR BEKEND IS GEWORDEN EN WORDT, VOOR ZOVER DE OPLEIDING, DE INSTELLING OF DE NVAO HIER REDELIJKERWIJS AANSpraak OP KUNNEN MAKEN.

VERKLAART HIERBIJ OP DE HOOGTE TE ZIJN VAN DE NVAO GEDRAGSCODE.

 PLAATS: *Amsterdam* DATUM: *7-3-2012*

HANDTEKENING:

Bijlage commissiesamenstelling Sociologie

Instelling:	Opleiding (CROHO-nummer):	Variant(en):	Vervaldatum accreditatie:
Erasmus Universiteit Rotterdam	B Sociologie (66601)	Volttjd, deeltjd	31-12-2013
	M Sociologie (66601)	Volttjd, deeltjd	31-12-2013
Radboud Universiteit Nijmegen	B Sociologie (66601)	Volttjd	31-12-2013
	M Sociologie (66601)	Volttjd	31-12-2013
Rijksuniversiteit Groningen	B Sociologie (66601)	Volttjd	31-12-2013
	M Sociologie (66601)	Volttjd	31-12-2013
Universiteit Utrecht	B Sociologie (66601)	Volttjd	31-12-2013
	M Sociologie (66601)	Volttjd	31-12-2013
Universiteit van Amsterdam	B Sociologie (66601)	Volttjd	31-12-2013
	M Sociologie (66601)	Volttjd	31-12-2013
Universiteit van Tilburg	B Sociologie (66601)	Volttjd	31-12-2013
	M Sociology (66599)	Volttjd	31-12-2013
Vrije Universiteit Amsterdam	B Sociologie (66601)	Volttjd	31-12-2013
	M Sociologie (66601)	Volttjd	31-12-2013

	RUG	UVA	UVT	RU	UU	EUR	VU
Peschar	x	x	x	x	x	x	x
Glorieux	x	x		x	x		
Jacobs							x
Gautschi		x	x			x	
de Jong	x					x	
Jansen		x					x
Wilterdink			x	x	x		
de Haan	x			x	x		x
Winkels		x	x			x	
Boomgaars	x			x	x		x
Haerden		x	x			x	